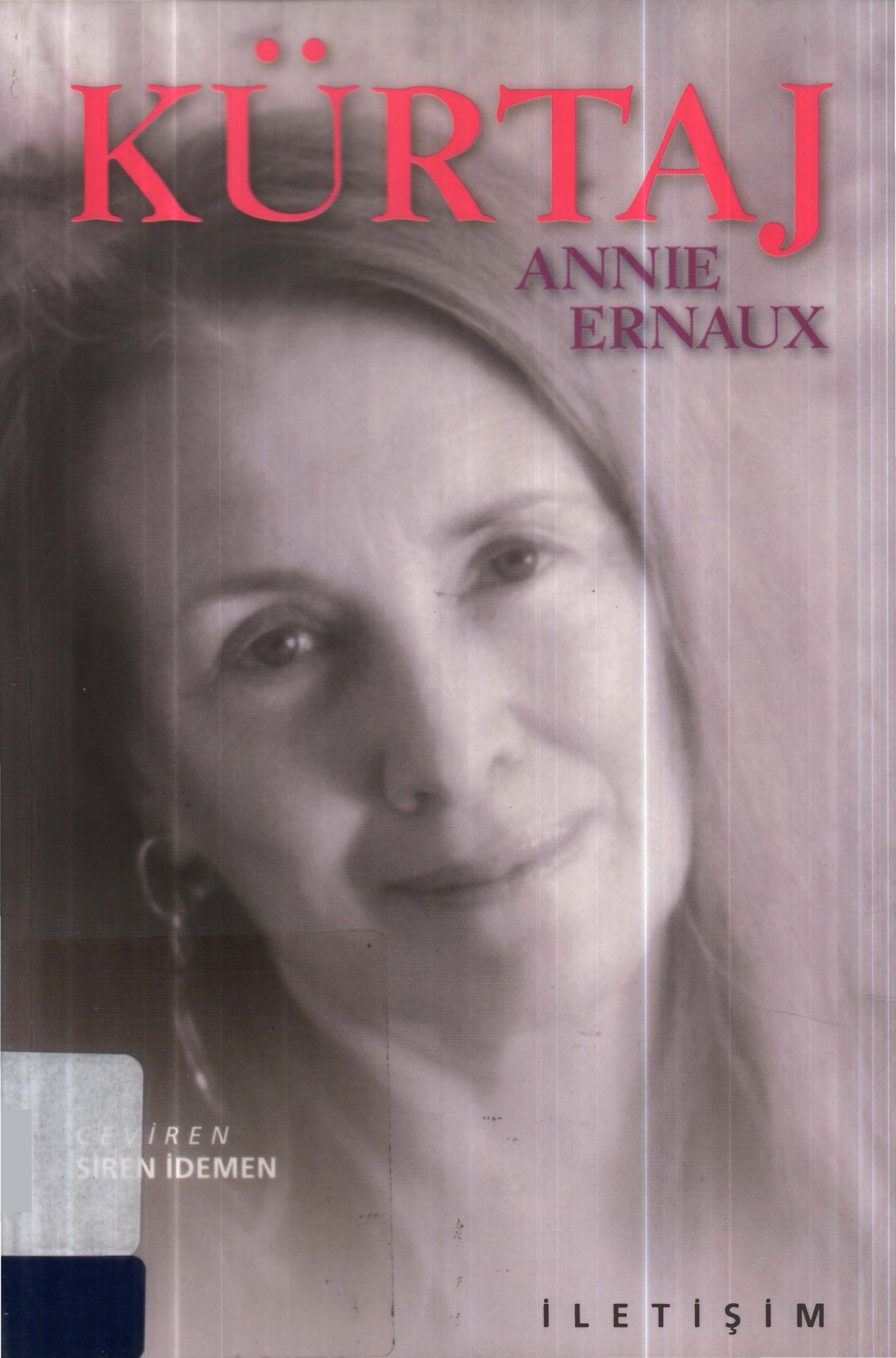
KÜRTAJ

ANNIE ERNAUX

ÇEVİREN
SİREN İDEMEN

İLETİŞİM

ANNIE ERNAUX • **Kürtaj**

ANNIE ERNAUX Fransa'da edebiyat öğretmenliğini sürdürüyor. *Kürtaj* dışında, roman ve otobiyografi tarzında yayımlanmış eserleri: *Les armoires vides* (1974), *Ce qu'ils disent ou rien* (1977), *La femme gelée* (1981), *La place* (Prix Renaudot Ödülü, 1984), *Une femme* (1988), *Passion simple* (1992), *Journal du dehors* (1993), *La honte* (1997), *Je ne suis pas sortie de ma nuit* (1997), *La vie extérieure* (2000).

L'événement
© 2000 Éditions Gallimard

İletişim Yayınları 658 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 144
ISBN 975-470-840-1
© 2000 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2000, İstanbul (1000 adet)

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç
KAPAK Utku Lomlu
KAPAK FOTOĞRAFI Jacques Sassier
KAPAK FİLMİ Diacan Grafik
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Serap Yeğen
MONTAJ Şahin Eyilmez
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

ANNIE ERNAUX

Kürtaj

L'événement

ÇEVIREN *Siren İdemen*

iletişim

Barbès'de indim. Geçen sefer olduğu gibi, durakta küme küme erkekler bekleşiyordu. Ellerinde Tati mağazasının pembe poşetleriyle kaldırımda yürüyordu insanlar. Magenta Bulvarı'na saptım, dışarıda asılı anoraklardan Billy mağazasını hatırladım. Karşıdan bir kadın geliyordu, sağlam yapılı bacaklarında iri desenli siyah naylon çoraplar vardı. Ambroise-Paré Sokağı, hastanenin civarına kadar neredeyse bomboştu. Elisa koğuşunun uzun koridorunu baştan başa katettim. İlk defasında, camlı koridor boyunca uzanan avluda küçük bir orkestra sahnesi olduğunu fark etmemiştim. Acaba bütün bunlar, çıkarken gözüme nasıl görünecek diye geçiriyordum içimden. 15 numaralı kapıyı ittim ve iki kat yukarı çıktım. Tarama servisinin sekreterlik masasına, üzerinde numaram yazılı dosyayı bıraktım. Kadın bir dosya dolabını karıştırdı ve içinde birtakım

kâğıtlar bulunan kraft kâğıdından bir torba çıkardı. Elimi uzattım, ama bana vermedi. Masanın üzerine koydu; gidip oturmamı, beni çağıracaklarını söyledi.

Bekleme odası bitişik iki bölmeye ayrılmıştı. Doktorun kapısına en yakın ve de daha kalabalık olanını seçtim. Yanımda getirdiğim sınav kâğıtlarını okumaya başladım. Hemen benim arkamdan, çok genç, uzun sarı saçlı bir kız numarasını uzattı. Baktım, ona da torbasını vermediler, o da çağrılacakmış. Bizden önce gelen, otuzlu yaşlarda, saçları hafiften dökülmüş, son moda giyimli bir adam; walkman'li genç bir siyah; kırış kırış yüzlü, koltuğuna gömülmüş ellili yaşlarda bir adam, birbirlerinin uzağına oturmuş, bekliyorlardı. Sarışın kızdan sonra, dördüncü bir adam geldi, kararlı bir şekilde oturdu, çantasından bir kitap çıkardı. Sonra bir çift: hamile karınlı kadın taytlı, erkek takım elbise kravatlı.

Sehpanın üzerinde gazete, dergi yok, sadece süt ürünleri yemenin gerekliliği ve "seropozitifliği nasıl yaşamalı" konulu broşürler var. Çiftin kadını eşine birşeyler söylüyor, ayağa kalkıyor, onu kollarıyla sarıyor, okşuyor; öteki, ellerini şemsiyesine dayamış, sessiz, kıpırtısız duruyordu. Sarışın kız, neredeyse kapalı gözleri hep yere dikili, kucağında deri montu, heykel gibiydi. Ayak ucunda, bir büyük seyahat çantası bir de küçük sırt çantası vardı. "Korkmak için ötekilerden daha fazla sebebi var mıdır" diye geçti içimden. Hafta

sonu tatile çıkmadan ya da taşradaki anne babasının yanına dönmeden önce sonucunu almaya gelmiştir belki de. Doktor odasından çıktı; siyah naylon çoraplı, pembe etekli, canlı görünüşlü, ince, genç bir kadın. Bir numara söyledi. Kimse kıpırdamadı. Yandaki bölmeden birisiydi; hızla geçen bir oğlan, sadece gözlük ve at kuyruğu gördüm.

Sonra, genç siyah çağrıldı; daha sonra da, yandaki bölmeden başka insanlar. Çiftin kadını dışında, kimse ne konuşuyor, ne kıpırdıyordu. Doktor odasının kapısında belirdiğinde ya da odadan birisi çıktığında herkes gözlerini kaldırıyordu sadece. Bakışlarımızla onu izliyorduk.

Telefon birçok defa çaldı. Randevu ya da çalışma saatleri hakkında bilgi isteyenler. Bir keresinde, sekreterlik masasındaki kadın telefon eden kişiye cevap verebilmek için bir biyoloğu çağırdı. O da "Hayır, normal miktarda, kesinlikle normal miktarda," dedi, sonra tekrarladı. Sözleri sessizliğin içinde çınlıyordu. Hattın ucundaki kişi, hiç kuşku yok, seropozitifti.

Sınav kâğıtlarını okumayı bitirmiştim. Hep aynı sahne gözümün önüne geliyordu; bulanık, temmuz ayında bir cumartesi ya da pazar, sevişme hareketleri, boşalma. Aylar boyunca aklımdan çıkmış olan bu sahne yüzünden burada bulunuyordum. Çıplak vücutların birbirine dolanması ve hareketleri bana bir ölüm dansı

gibi geliyordu. Bezginlikle yeniden görüşmeyi kabul ettiğim bu adam, sanki İtalya'dan sırf bana AIDS bulaştırmak için gelmişti. Yine de arada bir bağlantı kurmayı başaramıyordum: hareketler, tenin, spermin ılıklığı ve burada bulunmak. Cinsellikle bir başka şey arasında asla bir alâka olamayacağını düşündüm.

Doktor benim numaramı seslendi. Daha ben içeri girmeden, sıcak bir ifadeyle gülümsedi. Bunu hayra yordum. Kapıyı kapatırken, hemen, "Sonuç negatif," dedi. Kahkahayla güldüm. Daha sonraki konuşmamız sırasında söyledikleri artık ilgimi çekmiyordu. Neşeli ve sırdaş bir hali vardı.

Merdivenleri son sürat indim, hiçbir şeye bakmadan aynı yolu ters yönde katettim. İçimden, "bir kez daha kurtuldum" diye geçiriyordum. Sarışın kızın da kurtulup kurtulmadığını öğrenmek isterdim. Barbès İstasyonu'nda, sıkış tıkış insanlar, birbirlerine bakıyorlardı, orda burda pembe Tati poşetleri.

Lariboisière'deki bu anı, tıpkı 1963 yılında, doktor N.'nin kararını beklerkenki gibi, aynı dehşet ve aynı kuşkuyla yaşadığımı fark ettim. Demek ki yaşamım Ogino yöntemi ile makinalardaki bir franklık prezervatifler arasında bir yerde yer alıyor. Yaşamı ölçüp değerlendirmenin iyi bir yolu bu; hatta başka her şeyden daha emin bir yol.

1963'ün Ekim'inde, Rouen'da, bir haftayı aşkın bir süredir adet görmeyi bekliyordum. Güneşli ve ılık bir aydı. Fazla erken ortaya çıkardığım mantomun içinde kendimi ağır ve yapış yapış hissediyordum, özellikle de derslerin başlamasını beklerken vakit öldürdüğüm, külotlu çorap satın aldığım büyük mağazalarda. Herbouville Sokağı'ndaki, üniversitenin kızlar yurdundaki odama dönerken, her seferinde, külodumda bir leke görmeyi umut ediyordum. Her akşam ajandama büyük harflerle ve altını çizerek yazmaya başladım: HIÇBİR ŞEY YOK. Gece uyanıveriyordum ve o anda "hiçbir şey" olmadığını biliyordum. Evvelki yıl, aynı dönemde, bir roman yazmaya başlamıştım, bu bana şimdi çok uzakta ve bir daha asla olamayacak bir şey gibi geliyordu.

Bir akşamüstü, siyah beyaz bir İtalyan filmi seyretmeye gittim, *Il Posto*. Genç bir oğlanın iş hayatının bir büroda geçen ilk günleri; ağır ve hüzünlüydü. Salon nerdeyse boştu. Küçük memurun, pardösüsünün içinde narin siluetini, aşağılanmalarını seyrederken, filmin umutsuz perişanlığı karşısında, adetimin gelmeyeceğini anlıyordum.

Bir akşam, fazla bileti olan yurttaki kızlar tarafından tiyatroya sürüklendim. *Huis Clos* sahneleniyordu* ve ben daha önce hiç çağdaş bir oyun seyretmemiştim. Salon ağzına kadar doluydu. Sürekli olarak, bir türlü adet olmadığımdan başka bir şey düşünmeden, çiğ bir ışıkla aydınlatılmış sahneyi görüyordum uzaktan. Tek hatırladığım mavi elbiseli, sarışın, Estelle adlı oyun kahramanı ile uşak kıyafetindeki, göz kapakları olmayan ve kırmızı gözlü garson. Ajandama "Harika" diye yazmıştım. "Bir de kasıklarımdaki şu GERÇEKLİK olmasa."

Ekimin sonunda, adet göreceğime inanmayı bıraktım artık. Bir jinekologdan, doktor N.'den, 8 Kasım için randevu aldım.

Yortuya denk gelen hafta sonunda, her zamanki gibi, ailemin yanına döndüm. Adetimin gecikmesi konusunda annemin beni sorguya çekmesinden korkuyor-

(*) Sartre'ın *Kapalı Duruşma* adlı tiyatro eseri - ç.n.

dum. Yıkaması için ona getirdiğim kirli çamaşırları ayırırken her ay külotlarımı incelediğinden emindim.

Pazartesi, mide bulantısı ve ağzımda tuhaf bir tatla uyandım. Eczaneden, 'Hepatoum' adında, içimi daha da bulandıran ağır ve yeşil bir sıvı verdiler.

Yurttaki kızlardan O., Saint-Dominique okulunda verdiği Fransızca derslerine onun yerine girmemi teklif etti. Bursuma ilaveten bir miktar para kazanmak için iyi bir fırsattı. Başrahibe, beni elinde Lagarde ve Michard'ın XVI. yüzyıl edebiyatı cildiyle karşıladı. Ona daha önce hiç öğretmenlik yapmadığımı ve bunun beni ürküttüğünü söyledim. Çok normal karşıladı, kendisi de iki yıl boyunca, verdiği felsefe dersine başı eğik, gözleri yere dikili vaziyette girmiş. Karşımda bir sandalyeye oturmuş, kendi taklidini yaparak bu anısını anlatıyordu. Örtülü kafasından başka bir şey görmüyordum. Bana ödünç verdiği Lagarde ve Michard'la çıkarken, ortaokul sınıfında, kızların bakışları altında kendi halim gözümün önüne geldi ve kusacak gibi oldum. Ertesi gün, ders vermeyi reddettiğimi söylemek için başrahibeye telefon ettim. Gayet kuru bir şekilde, ders kitabını iade etmemi söyledi.

8 Kasım Cuma günü, otobüse binip doktor N.'ye gitmek üzere Hôtel-de-Ville Meydanı'na doğru yürürken,

bölgedeki fabrikalardan birinin genel müdürünün oğlu olan edebiyat bölümü öğrencilerinden Jacques S.'ye rastladım. Şehrin öbür ucunda ne yapacağımı öğrenmek istiyordu. Midemden rahatsız olduğumu ve bir stomatoloğa gittiğimi söyledim. Beni kıskıvrak yakalamıştı: stomatolog mide hastalıklarının değil, ağız enfeksiyonlarının tedavisiyle ilgilenir. Aptalca yalanım yüzünden bir şeyden kuşkulanır ve doktorun kapısına kadar bana eşlik etmek ister korkusuyla, otobüs gelir gelmez apar topar ondan ayrıldım.

Baldırlarıma kadar inen koca yeşil kazağımla muayene masasından kalkarken, jinekolog bana kesin olarak hamile olduğumu söyledi. Mide rahatsızlığı sandığım şey bulantıymış. Yine de tekrar adet görmem için bir iğne yazdı ama, etkisi olacağına inanır gibi bir hali yoktu. Kapının eşiğinde, neşeyle gülümsüyordu, "En güzel çocuklar her zaman aşk çocuklarıdır." Berbat bir cümleydi.

Üniversite yurduna yürüyerek döndüm. Ajandamda şöyle bir şey var: "Hamileyim. Korkunç."

Tatilde tanıştığım ve tekrar görüşebilmek için Bordeaux'ya kadar gittiğim, siyaset bilimi öğrencisi P.'yle ekim başında birkaç kez sevişmiştim. Ogino'nun doğum kontrol takvimine göre riskli dönemde olduğumu biliyordum, ama bunun benim karnımda "tutabi-

leceği"ne hiç inanmıyordum. Aşk ve haz içinde, kendimi özünde erkeklerinkinden farklı bir vücut olarak hissetmiyordum.

Bordeaux'da geçirdiğim günlere ait bütün görüntüler - arkası kesilmeyen araba gürültülerinin geldiği Pasteur yoluna bakan oda, dar yatak, Montaigne kafesinin açık hava masaları, *Sabine'lerin Kaçırılması* adında tarihî bir film seyrettiğimiz sinema- sonuçta tek bir anlam taşıdı: oradaydım ve hamile kalmakta olduğumu bilmiyordum.

Revirin hemşiresi hiçbir yorumda bulunmadan, akşam bir iğne yaptı, ertesi sabah bir tane daha. 11 Kasım hafta sonuydu.* Annemlerin yanına döndüm. Bir ara, ani ve kısa pembemtrak bir kanama oldu. Lekeli külodumu ve pantalonumu görünür bir şekilde kirli çamaşır yığınının üzerine koydum. (Ajandamdan: "Arkası gelmeyen bir akıntı. Hiç olmazsa annemi kandırmaya yaradı.") Rouen'a döndüğümde, durumumu doğrulayan ve gebelik raporunu bana göndereceğini söyleyen doktor N.'ye telefon ettim. Rapor ertesi gün elime geçti. Anne adayı: Bn. Annie Duchesne. Öngörülen doğum tarihi: 8 Temmuz 1964. Yazı ve güneşi gördüm. Raporu yırttım.

P.'ye hamile olduğumu ve hamileliğimi sürdürmek istemediğimi yazdım. İlişkimizin devamından pek de

(*) Birinci Dünya Savaşı'nı bitiren silah bırakma antlaşması Fransa'da resmi tatildir - ç.n.

emin olmayan bir şekilde ayrılmıştık ve her ne kadar kürtaj kararımın onda derin bir rahatlama yaratacağından en ufak bir kuşkum olmasa da, onun kaygısız halini sarsmaktan tatmin duyuyordum.

Bir hafta sonra, Dallas'ta Kennedy öldürüldü. Ama bu benim ilgimi çekebilecek bir şey değildi artık.

Sonraki aylar bulanık bir ışığın içinde yüzüyor. Kendimi durmadan sokaklarda yürürken görüyorum. Ne zaman o dönemi düşünsem bazı edebî deyişler aklıma gelir, "görüntülerin resmi geçidi", "iyinin ve kötünün ötesinde" ya da "gecenin ucuna yolculuk" gibi... Bu bana hep benim o zaman yaşadığım ve hissettiklerime tekabül edermiş gibi göründü: kelimelerle anlatılamaz ve belli bir güzelliği olan bir şey.

Yıllardan beri, hayatımın bu olayının etrafında dolanıp duruyorum. Bir romanda bir kürtaj hikâyesi okumak, tıpkı sanki sözcükler anında şiddetli duygulara dönüşüyormuş gibi beni imgeleri ve düşünceleri olmayan bir heyecana sürüklüyor. Aynı şekilde, tesadüfen "La javanaise", "J'ai la mémoire qui flanche" ya da o

dönemde bana eşlik etmiş olan herhangi bir şarkıyı işitmek beni altüst ediyor.

Devam edip etmeyeceğimden emin olmaksızın, bu hikâyeye başlayalı bir hafta oluyor. Sadece bu konuda yazma arzumu doğrulamak istiyordum. İki yıldan beri üzerinde çalıştığım kitabı yazmaya her koyuluşumda, sürekli olarak beni saran bir arzu bu. Bunu düşünmeme engel olamadan direniyordum. Buna kendimi teslim etmek bana korkutucu geliyordu. Ama aynı zamanda, bu olay hakkında hiçbir şey yapmadan ölebileceğim de geçiyordu içimden. Eğer bir hata varsa, o da bu olurdu. Bir gece, rüyamda kürtajımla ilgili yazdığım bir kitabı elimde tuttuğumu gördüm, ama kitap hiçbir kitapçıda bulunmuyor, hiçbir katalogda adı geçmiyordu. Kapağın altında, iri harflerle TÜKENDİ yazıyordu. Bu rüyanın bu kitabı yazmam gerektiği anlamına mı, yoksa bunu yapmanın fuzuli olduğu anlamına mı geldiğini bilemiyordum.

Bu hikâyeyle birlikte, zaman işlemeye başladı ve bana rağmen beni sürüklüyor. Şimdi, ne olursa olsun, tıpkı yirmi üç yaşında, gebelik raporunu yırttığım zaman olduğu gibi, sonuna kadar gitmeye kararlı oluğumu biliyorum.

Hayatımın bu dönemine yeniden dalmayı, orada ne olduğunu bilmeyi istiyorum. Bu keşif bir anlatı örgüsü

içinde kayda geçecek; sadece bu biçim, zamanında benim içimde ve benim dışımda olmuş bu olayı aktarabilir. Bir ajanda ve o aylarda tutulmuş bir günlük olguları yerli yerine oturtabilmem için gerekli verileri, ipuçlarını ve kanıtları sağlayacak. O ana tekrar "kavuştuğum"u fiziksel olarak hissedinceye ve "hah işte bu" diyeceğim kelimeler beliriverinceye kadar her görüntünün, her imgenin derinine inmeye gayret edeceğim. Benden silinmesi mümkün olmayan ve o zamanlar tahammül edilmez ya da tersine avundurucu anlamlar taşıyan bu cümlelerin her birini yeniden işitmek, onları bugün düşünmek, iğrenme ya da tatlı bir hoşluk duygusunun beni kaplamasına yol açıyor.

Bu kürtaj deneyimini yaşamış olduğum biçimin -yasadışılık- artık aşılmış bir tarihi kurcalaması, onu öyle gömülü olarak bırakmak için geçerli bir neden gibi gözükmüyor bana - adil bir yasanın paradoksu hemen hemen her zaman, "bütün bunlar geçmişte kaldı" adına eski mağdurları susmaya zorlasa da, bu nedenle, aynı eski suskunluk olmuş olanların üstünü örtüyor. Tam da hiçbir yasaklamanın ağırlığı kürtajın üzerinde kalmadığı için, kolektif anlamı ve '70'li yıllardaki mücadelenin dayattığı kaçınılmaz olarak basitleştirilmiş, kalıplaşmış sözleri -"kadınlara yönelik şiddet", vb.- bir kenara bırakarak, gerçekliği içinde, bu unutulmaz olayla yüz yüze gelebiliyorum.

Aşağıdaki kapsama dahil olanlar hapis ve para cezasına çarptırılırlar 1) herhangi bir çocuk düşürme işleminin failleri; 2) bu işlemlere yol gösteren ya da kolaylaştıranlar, hekimler, ebeler, eczacılar; 3) kendi kendine çocuk düşüren ya da buna rıza gösteren kadın; 4) çocuk düşürmeyi tahrik, teşvik ve gebelik önleyici propaganda. 2. Maddeye dahil olanlar için sürekli ya da geçici bir süre meslekten men cezası talep edilebileceği gibi suçluların yaşadıkları yeri terk etmesine de karar verilebilir.

Nouveau Larousse Universel,
1948 basımı

Zaman, dersler ve sunumlarla, kafelerde ve kütüphanede konaklamalarla doldurulan, sınavlara ve yaz tatiline, geleceğe doğru uzanan hissedilmeden geçip giden bir günler dizisi olmaktan çıktı. Benim içimde ilerleyen ve ne pahasına olursa olsun yok edilmesi gereken şekilsiz bir şey oluverdi.

Edebiyat ve sosyoloji derslerine giriyor, üniversite yemekhanesine gidiyor, öğlenleri ve akşamları öğrenci barı La Faluche'de kahve içiyordum. Aynı dünyada değildim artık. Boş karınlarıyla öteki kızlar ve bir de ben vardım.

Ne "bir çocuk bekliyorum", ne "hamilelik" ne de bana "gabîlik" sözcüğünü çağrıştıran "gebelik" Durumumu düşünürken, onu anlatan sözcüklerin hiçbirini kullanmıyordum. Bunların hepsi olmayacak olan geleceğin kabulünü barındırıyorlardı. Ortadan kaldırmaya karar verdiğim şeyi adlandırmanın alemi yoktu. Ajandama şöyle yazıyordum: "bu", "bu şey", tek bir defa "hamile"

Bunun nasıl olup da başıma, benim başıma, gelmesine bir türlü inanamaz halden çıkıp, illa da başıma gelmesi gerektiği gibi bir kesinliğe geçiyordum. Çarşafımın altında, on dört yaşında, ilk defa doyuma ulaştığımdan beri bu beni bekliyordu; daha sonra, -Bakire Meryem ve diğer azizelere yakarmalarıma rağmen-, o tecrübeyi tekrarlamaktan kendimi alamamış, ısrarla

bir orospu olduğum rüyaları görmüştüm. Hatta asıl mucizevi olan, o duruma gelmemiş olmamdı. Bir önceki yaza kadar, büyük gayretler ve aşağılanmalar pahasına -orospu, kaltak, sürtük muamelesi görmektam olarak sevişmemeyi başarmıştım. Sonuçta, selametimi, flörtün sınırlarıyla pek bağdaşmayarak beni basit bir öpüşmeden bile ödü patlar hale getiren arzunun şiddetinden başka bir şeye borçlu değildim.

İçinden geldiğim toplumsal sınıfla başıma gelen arasında bulanık bir bağ kuruyordum. Bir işçi ve küçük esnaf ailesinin yüksek öğrenim gören ilk ferdi olarak fabrikadan ve tezgâhtan sıyırtmıştım. Ama ne lise diploması ne de edebiyat fakültesi lisansı sefaletin bir alınyazısı olarak aktarılmasını ortadan kaldırmayı başarabilmişti; hamile kızın alınyazısı simgesel olarak alkoliğinkiyle aynı düzeydeydi. Kıçımdan yakalanmıştım ve benim içimde filizlenen şey, bir anlamda, toplumsal bozgundu.

Kürtaj yaptırma fikri beni kesinlikle kaygılandırmıyordu. Çok kolay olmasa da, en azından yapılabilir ve özel bir cesaret gerektirmeyen bir şey gibi geliyordu. Sıradan bir deneyim. Benden önceki kalabalık kadınlar alayının geçtiği yolu takip etmem yeterliydi. Ergenlik çağından beri okuduğum romanlardaki, mahallede alçak sesle yapılan konuşmalardaki hikâyeleri biriktirmiştim. Kullanılacak yöntemler hakkında muğlak da

olsa bir bilgi sahibiydim: örgü şişi, maydanoz sapı, sabunlu su enjeksiyonu, binicilik - en iyi çözüm yolu ise "kasap" tabir edilen bir doktor ya da o güzel deyişle "şarlatan melek" diye adlandırılan bir kadın bulmaktı. Her ikisi de çok pahalıydı, ama benim rayiç hakkkında en ufak bir fikrim yoktu. Önceki sene, kocasından boşanmış genç bir kadın Strasbourg'daki bir doktora çocuk aldırdığını anlatmıştı bana ama, "canımın acısından lavaboya yapışmıştım"ın dışında bir ayrıntıya girmemişti. Lavaboya yapışmaya ben de razıydım. Bu yüzden ölecek değildim ya.

Gebelik raporunu yırttıktan üç gün sonra, fakültenin avlusunda, asistanlık yapan ve evli olan Jean T.'ye rastladım. İki yıl önce, kendisi veremeyeceği için onun yerine, Victor Hugo dersine girmiştim. Ateşli sözleri ve devrimci fikirleri kafama uyuyordu. Gar Meydanı'nda, bir kadeh bir şey içmek için Métropole'e gittik. Bir ara, dolambaçlı bir şekilde, ona hamile olduğumu söyledim, bana yardım edebileceğini düşünüyordum hiç kuşkusuz. Doğum kontrolünün serbest bırakılması ve aile planlaması için mücadele eden yarı gizli bir derneğin (*Aile Planlaması*) içinde olduğunu biliyordum ve o taraftan belki de bir yardım geleceğini sanıyordum.

Anında, sanki beni bacakları açık, cinsel organım kendisine sunulmuş bir halde görüyormuş gibi bir

merak ve keyif havası geldi üstüne. Dünkü "çalışkan öğrenci kız"ın, birden "açmaza düşmüş umutsuz kız" durumuna dönüşmesinden bir zevk duyuyordu belki de. Önce, "kimden", sonra da "ne zaman" hamile kaldığımı öğrenmek istedi. Durumumdan söz ettiğim ilk kişiydi. O anda bana sunduğu bir çözüm yolu olmasa da, sadece ilgisi bile bir korumaydı. Rouen'ın banliyösündeki evine yemeğe götürmeyi teklif etti. Yurttaki odamda tek başıma kalmak gelmiyordu hiç içimden.

Eve gittiğimizde, karısı yüksek bir mama iskemlesinde oturan çocuklarının karnını doyuruyordu. Jean T. kısaca bir derdim olduğunu söyledi. Bir arkadaşları geldi. Çocuğu yatırdıktan sonra, karısı bize ıspanaklı tavşan ikram etti. Tavşan parçalarının üzerindeki yeşil renk midemi bulandırıyordu. Eğer kürtaj yaptırmazsam, önümüzdeki yıl Jean'ın karısına benzeyeceğimi düşünüyordum. Yemekten sonra, karısı o arkadaşıyla beraber, öğretmenlik yaptığı okulda unuttuğu birşeyleri almaya gitti, ben de Jean T.'yle birlikte bulaşık yıkamaya koyuldum. Bana sarıldı ve sevişecek kadar vaktimiz olduğunu söyledi. Kollarından kurtulup geri çekildim ve bulaşıkları yıkamaya devam ettim. Yandaki odada çocuk ağlıyordu, kusacak gibiydim. Bulaşıkları kurularken Jean T. arkadan bana yaslanıyor, beni sıkıştırıyordu. Derken, birdenbire her zamanki havasına büründü ve aslında benim moral gücümü ölçmek istediğini iddia etti. Karısı döndü ve gece orada kalma-

mı teklif ettiler. Geç olmuştu, ikisinin de beni arabayla bırakacak hali yoktu. Oturma odasında şişme bir yatakta yattım. Ertesi sabah, okul eşyalarımla, önceki gün öğleden sonra ayrıldığım yurttaki odama döndüm. Yatak bozulmamıştı, her şey aynen duruyordu ve aradan neredeyse bir tam gün geçmişti. İnsan bu türden ayrıntılarla hayatındaki karışıklığın başlangıcını hesaplıyor.

Jean T.'nin bana aşağılamayla yaklaştığını sanmıyordum. Onun açısından, yatmayı kabul edip etmediği bilinmeyen kızlar kategorisinden çıkıp, daha önce yatmış olduğu su götürmez olanlar kategorisine geçmiştim. Bu ikisi arasındaki farkın son derece önemli olduğu ve oğlanların kızlara yönelik davranışlarını belirlediği bir dönemde, ne kadar pragmatik biri olduğu ortaya çıkıyordu, zaten hamile olduğuma göre beni hamile bırakamayacağının güvenini hissediyordu. Durumumla ilgili tatsız, ama hikâyenin ne olursa olsun atlanamayacak bir bölümüydü bu. Bir doktor adresi bulacağına dair bana söz verdi ve ondan başka kimsem yoktu.

İki gün sonra, okuldaki odasında onu tekrar görmeye gittim, beni daha önce hiç gitmediğim, savaş esnasında tamamen yıkılmış, sonra da tam bir beton yığını olarak yeniden inşa edilmiş bir mahallede, otogarın yakınlarındaki bir kafeteryaya yemeğe götürdü. Genel-

de öteki öğrencilerle beraber, onlarla aynı saatlerde takıldığım yerlerden, mekânlardan uzaklaşmaya, boş boş sürtmeye başlamıştım. Sandviç ısmarladı. Etkilenmiş hali ve ilgisi azalmamıştı. Arkadaşlarıyla birlikte bana bir sonda takabileceklerini söyledi gülerek. Şaka yapıp yapmadığından emin değilim. Daha sonra bana, evli bir çift olan B.'lerden bahsetti, kadın iki üç yıl önce kürtaj yaptırmıştı. "Nerdeyse geberip gidiyordu." B.'lerin adresi onda yoktu ama, L.B.'yi serbest muhabir olarak çalıştığı gazetede gidip görebilirdim. Onu sima olarak tanıyordum, beraber aynı filoloji dersini almıştık, ufak tefek, kocaman gözlüklü, ciddi görünüşlü esmer bir kızdı. Yaptığı bir sunumdan sonra hocadan çok parlak övgüler almıştı. Onun gibi bir kızın kürtaj yaptırmış olması içimi rahatlatmıştı.

Sandviçlerini bitirdikten sonra, Jean T. bütün ayrık dişlerini ortaya çıkaran bir gülümsemeyle sandalyesinde kaykıldı: "İnsanın karnını doyurması keyifli oluyor." Midem bulanıyordu ve kendimi yalnız hissettim. Bu işe bulaşmaya pek niyetli olmadığını anlamaya başlıyordum. Kürtaj yaptırmak isteyen kızlar, onun dahil olduğu *Aile Planlaması*'nın belirlediği ahlakî çerçeveye girmiyordu. Onun tek istediği en ön sırada oturup, hikâyemin devamını yakından izlemeyi sürdürmekti. Her şeyi seyredip de bir şey ödememek gibi tıpkı: zorunlu anneliğe karşı arzu edilen annelik için mücadele eden bir oluşumun üyesi olarak, gizlice kürtaj yaptırmam için bana "ahlakî nedenlerle" borç veremeyeceği-

ni peşinen söylemişti. (Ajandamdan: "T. ile garın orada yemek yedik. Meseleler yığılıyor.")

Araştırma başladı. L.B.'yi bulmam lazımdı. Yemekhanede, sık sık bildiri dağıtırken rastladığım kocası artık ortalarda pek görünmüyordu. Her öğlen ve akşam bütün salonları arşınlıyor, kapının karşısında, girişte dikilip duruyordum.

İki akşam üst üste, L.B.'yi "Paris-Normandie"nin önünde bekledim. İçeri girip de orada olup olmadığını sormaya cesaret edemiyordum. Hareketimin şüpheli karşılanmasından ve asıl önemlisi, neredeyse ölüp gideceği bir şeyle ilgili olarak L.B.'yi iş yerinde rahatsız etmekten çekiniyordum. İkinci akşam, yağmur yağıyordu; sokakta yalnızdım, şemsiyemin altında, robot gibi, duvara asılı kafesli panoya raptiyelenmiş gazete sayfalarını okuyordum. Bir yandan da Hastane Sokağı'nın bir o ucuna bir bu ucuna bakıp duruyordum. L.B. Rouen'da bir yerlerdeydi, beni kurtaracak tek kadın oydu ve o da bir türlü gelmiyordu. Yurda döndüm. Ajandamdan: "Yağmurun altında, yine L.B.'yi bekledim. Yoktu. Umutsuzum. Bu şeyin çıkıp gitmesi lazım."

Elimde en ufak bir ipucu, önümde tek bir izlenecek yol yoktu.

Her ne kadar pek çok roman kürtajdan bahsetse de, bunun tam olarak nasıl olduğu hakkında ayrıntıları vermezlerdi. Kızın hamile olduğunu keşfetmesiyle artık hamile olmadığı an arasında bir boşluk olurdu. Kütüphanenin fişlerinde "kürtaj" kelimesine baktım. Tıbbî dergilerden başka başvuru kaynağı yoktu. İki tanesini çıkardım, *Les archives médico-chirurgicales* (Tıbbî-cerrahî Arşiv) ve *La Revue d'immunologie* (Bağışıklıkbilim Dergisi). Pratik bilgiler bulmayı umuyordum, ama makalelerde sadece "yasadışı kürtaj"ın sonuçlarından söz ediliyordu ve bunlar da beni ilgilendirmiyordu.

(Bu isimler ve sayılar, Per m 484, 5 ve 6. maddeler, Norm. Mm 1065, o devirdeki adres defterimin boş sayfalarına not edilmiş. Mavi tükenmez kalemle çiziktirilmiş bu izlere, tuhaf tuhaf ve sanki büyülenmiş gibi bakıyorum, hafızanın ya da yazının, gevşeklikleri ve uçuculukları nedeniyle, ulaşmamı sağlayamayacakları bir gerçekliği, sanki bu maddi kanıtlar, yoğun ve yıkılamaz bir biçimde barındırıyormuş gibi.)

Bir akşamüstü, bana kürtaj yapmayı kabul edecek bir doktor bulma niyetiyle yurttan çıktım. Bu varlık

mutlaka bir yerlerde varolmalıydı. Rouen bir gri taşlar ormanı haline gelmişti. Yaldızlı tabelaları dikkatle inceliyor, arkasında neyle karşılaşabileceğimi soruyordum kendi kendime. Zili çalmaya karar veremiyordum. Bir işaret bekliyordum.

Martainville mahallesine yöneldim, bu nispeten varoş, yoksul mahalledeki doktorların daha anlayışlı olacağını düşünüyordum.

Soluk bir kasım güneşi vardı. Sœur Sourire (Rahibe Tebessüm) adında dominiken bir rahibenin gitar çalıp söylediği, durmadan her yerde çalınan *Dominique nique nique* şarkısının nakaratını zihnimde söyleye söyleye yürüyordum. Sözler eğitici ve safyürekliydi -Sœur Sourire *niquer* (düzmek, sikmek) sözcüğünün anlamını bilmiyordu- ama müzik neşeli ve kıvraktı. Arayışımda bana cesaret veriyordu. Saint-Marc Meydanı'na geldim, pazar tezgâhları üst üste yığılıydı. Vaktiyle küçük bir kızken annemle dolap almak için geldiğimiz mobilya mağazası Froger'yi gördüm. Kapılardaki tabelalara bakmıyordum bile, tamamen amaçsız bir başıboşluk içindeydim.

(On yıl kadar önce, *Le Monde*'da Sœur Sourire'in intihar ettiğini okudum. Gazetede, *Dominique*'in yakaladığı büyük şöhretten sonra, bağlı bulunduğu tarikatla akla gelebilecek her türden sıkıntının başına geldiği, bu tarikatı terk ettiği ve bir kadınla yaşamaya başladığı anlatılıyordu. Giderek, zaman içinde şarkı söylemeyi bırak-

mış ve hafızalardan silinmişti. İçiyordu. Bu özet beni allak bullak etti. Toplumun kopma noktasında duran bir kadın gibi gözüktü bana, şöyle ya da böyle lezbiyen bir eski din görevlisi, bir alkolik; yapayalnız ve yitik bir şekilde Martainville sokaklarında dolaşırken bana eşlik etmiş olan o kadın, günün birinde bu hale geleceğini bilemezdi. Terk edilmişlikle birbirimize bağlanmıştık, arada sadece zaman vardı. Ve o akşamüstü, yaşama cesaretimi, daha sonra ölecek raddede düşen bu kadının şarkısına borçluydum. Yine de biraz olsun mutlu olmuş olmasını ve viskili akşamlarda, artık kelimenin anlamını bildiğine göre, saf rahibeleri, sonunda, ne biçim "niktiğini" düşündüğünü şiddetle umut ettim.

Sœur Sourire, asla karşılaşmadığım, hayatta olan ya da olmayan, gerçek ya da değil, bütün farklılıklara rağmen, kendimle ortak, kendime yakın hissettiğim kadınlardan. Bu kadınlar benim için sanatçıların, yazarların, roman kahramanlarının ve çocukluğumun kadınlarının yan yana geldiği gözle görünmez bir zincir oluşturuyor. Benim hikâyemin onlarda barındığı hissine kapılıyorum.)

Beauvoisine Meydanı yakınında, Yser Bulvarı'ndaki pratisyen hekimin muayenehanesi de halıları, camlı kütüphanesi ve gösterişli çalışma masasıyla, '60'lı yıllardaki çoğu doktor muayenehanesi gibi, bir burjuva

evinin salonuna benziyordu. Nasıl olup da sağcı milletvekili André Marie'nin de oturduğu bu şık mahalleye doğru yönümü değiştirdiğimi anlatabilmem mümkün değil. Hava kararmıştı ve belki de herhangi bir girişimde bulunmadan dönmek istemiyordum. Nispeten yaşlı bir doktor beni karşıladı. Ona kendimi halsiz hissettiğimi ve adet görmediğimi söyledim. Lastik eldiven geçirilmiş bir parmakla beni yokladıktan sonra, kesinlikle hamile olduğumu bildirdi. Bana kürtaj yapmasını rica etme cesaretini gösteremedim; sadece, ne pahasına olursa olsun tekrar adet görmemi sağlaması için yalvardım. Hiçbir cevap vermedi ve suratıma bile bakmadan, kızları zevkleri için kullandıktan sonra terk eden erkeklere sövüp sayan bildik söyleve başladı. Bana kalsiyum ve östradiyol iğneleri yazdı. Üniversitede öğrenci olduğumu öğrenince, sonunda yumuşadı, dostlarından birinin oğlu olan Philippe D.'yi tanıyıp tanımadığımı sordu. Hakikaten de onu tanıyordum; demode, Katolik görünüşlü, gözlüklü, esmer bir oğlandı; fakültenin ilk yılında Latince dersinde beraberdik, sonra Caen'e gitmişti. Kendisinden asla hamile kalamayacağım bir tip olduğunu düşündüğümü hatırlıyorum. "Çok efendi bir oğlan, öyle değil mi?" Doktor onaylamama memnun olmuş, gülümsüyordu. Niçin orada bulunduğumu unutmuştu. Beni kapıya kadar geçirirken, rahatlamış bir hali vardı. Benden bir daha gelmemi istemedi.

Benim gibi kızlar doktorların zamanını ziyan ediyordu. Ne paraları ne de doğru dürüst, itibarlı ilişkileri vardı -aksi takdirde, gözü kapalı, rastgele onların muayenehanesine düşmezlerdi- ve kendilerini hapishaneye yollayabilecek ve mesleklerinden el çektirebilecek yasaları hatırlamaya zorluyorlardı. Kendisini gebe bıraktıracak kadar aptal bir küçük hanımın güzel gözleri için her şeyi kaybetme riskini göze almayacakları hakikatini söyleme yürekliliğini göstermiyorlardı. Kadınları ölümle baş başa bırakan bir yasayı çiğnemektense, ölmeyi tercih ederler. Ama hepsi, her ne kadar kürtaj yapmaları engellense de kadınların eninde sonunda bir yol bulduğunu da düşünüyor olmalı. Söndürülmüş bir meslek hayatı karşısında, vajinaya sokulan bir örgü şişinin pek bir kıymeti harbiyesi yoktu anlaşılan.

Rouen'da, Saint-Marc Meydanı'ndaki kış güneşinden, Sœur Sourire'in şarkısından ve hatta Yser Bulvarı'ndaki adını unuttuğum doktorun ağırbaşlı muayenehanesinden çıkmak; imgelerin içinde boğulmaktan kurtulmak ve görünmez, soyut, hafızada yeri olmayan, ama yine de beni sokaklara fırlatıp şaibeli bir doktor arayışına sürükleyen bu gerçekliği, yasayı kavramak için bayağı gayret sarf etmem gerekti.

Yasa her yerdeydi. Ajandamdaki üstü örtülü ve imalı anlatımlarda, Jean T.'nin yerinden oynayan gözlerinde,

zorâkî denen evliliklerde, *Cherbourg Şemsiyeleri* filminde, kürtaj yaptıranların utancı ve diğerlerinin ayıplamasında. Kadınların günün birinde serbestçe kürtaj yaptırabileceğini düşünmenin mutlak imkânsızlığı içinde. Ve, her zaman olduğu gibi, kürtajın kötü olduğu için mi yasak, yoksa yasak olduğu için mi kötü olduğunu belirlemek imkânsızdı. İnsanlar yasalara göre yargılıyor, ama yasalar yargılanmıyordu.

Doktorun verdiği iğnelerin bir etkisi olacağını sanmıyordum, ama her şeyi denemek istiyordum. Revirdeki hemşirenin şüphelenmesinden çekinerek, yemekhanede sık sık rastladığım tıp öğrencisi bir kızdan bana yardım edip edemeyeceğini sordum. Akşamleyin odama, çok güzel, sarışın, rahat tavırlı başka bir kız öğrenciyi gönderdi. Onu gördüğümde, zavallı bir kız haline geldiğimi fark ettim. Hiçbir soru sormadan bana iğneyi yaptı. Ertesi sabah, ikisi de müsait durumda olmadığından, yatağa oturdum ve gözlerimi kapayıp iğneyi kendi kendime kalçama sapladım. (Ajandamda: "İki iğne, hiçbir sonuç yok.") Daha sonraları, Yser Bulvarı'ndaki doktorun bana yazdığı bu ilacın düşüğe karşı kullanılan bir ilaç olduğunu öğrendim.

(Öyle hissediyorum ki, hikâye, elimde olmadan, kaçınılmaz bir bedbahtlık yönünde beni sürüklüyor ve

bunu dayatıyor. Tıpkı düşlerdeki gibi, ilerlemeden ağırlaşan zamanın sonu gelmez yavaşlığını korumak için, bütün yollara başvurarak -ayrıntıların araştırılması ve kaydedilmesi, hikâye birleşik zamanının kullanılması, olguların analizi-, elimden geleni yaparak günleri ve haftaları hızla katetme arzusuna direnmeye zorluyorum kendimi.)

Dersleri izlemeye, kütüphaneye gitmeye devam ediyordum. Yazın büyük bir heyecanla, tezim için "Gerçeküstücülükte Kadın" konusunu işlemeyi seçmiştim. Şimdiyse, bu konu gözüme eski Fransızca'da bağlaçlar ya da Chateaubriand'ın eserindeki metaforlardan daha ilginç görünmüyordu. Büyük bir kayıtsızlıkla Eluard'ın, Breton'un ve Aragon'un erkekle kainat arasında arabulucu olan soyut kadını yücelten metinlerini okuyordum. Oraya buraya, konumla ilgili birtakım cümleleri not ediyordum. Ama aldığım notlarla ne halt edeceğimi bilemiyor, hocanın benden istediği inceleme planıyla, birinci bölümü ona teslim etmeyi becerememeyecekmişim gibi hissediyordum kendimi. Bu notlar arasındaki bağlantıları kurmak ve onları tutarlı bir yapıyla bütünleştirmek gücümü aşıyordu.

Daha ortaokuldan beri, kavramlarla çok haşır neşirdim ve onlarla iyi oynardım. Kompozisyonların, ödev-

lerin ve diğer üniversite çalışmalarının sunîliğinin farkındaydım, ama bu konularda mahir olduğumu göstermekten de belli bir gurur duyuyordum ve annemle babamın deyişiyle "kitaplara geçmenin" ve geleceğimi onlara vakfetmenin bedeli gibi geliyordu bu bana.

Şimdi, "fikirlerin cenneti" benim için ulaşılmaz olmuştu ve bulantıya batmış vücudumla sürükleniyordum. Kâh bu meseleyi başımdan atar atmaz yeniden düşünmeyi becerebileceğimi umuyordum, kâh entelektüel birikimim sahte bir yapıymış ve kesin olarak yıkılıp çökmüş gibi geliyordu. Bir anlamda, incelememi kaleme almaktaki yetersizliğim kürtaj yaptırma zorunluluğumdan daha ürkütücüydü. Gözle görülmeyen düşüşümün su götürmez işaretiydi. (Ajandamdan: "Artık yazamıyorum, çalışamıyorum artık. Bu halden nasıl çıkacağım?") "Entelektüel" değildim artık. Bu duygu yaygın mıdır bilemiyorum. Sözle anlatılamaz bir acı veriyor.

(Sanki çok eski bir şey tarafından, içinden geldiğim ve "kafa patlatmak"tan ödü kopan kol emekçileri dünyasına ya da vücuduma, vücudumdaki bu anıya bağlı çok eski bir şey tarafından elim kolum tutuluyor, engelleniyormuşum gibi; şeylerin derinlemesine incelenmesinde yeterince ileri gidememenin sık sık hissettirdiği bir duygu.)

Her sabah, uyandığımda, bulantının artık geçtiğini sanıyor ve daha bunu düşündüğüm anda, sinsi bir kabarmayla hücum ettiğini hissediyordum. Yiyeceklerin uyandırdığı istek ve iğrenme yakamı bırakmıyordu. Bir gün, bir şarküterinin önünden geçerken, gözüm kalın, kısa sucuklara takıldı. Girip bir tane satın aldım ve derhal sokağın ortasında mideye indirdim. Bir başka seferinde, bir çocuğa elindeki üzüm suyunu bana vermesi için yalvardım, canım o kadar çok çekiyordu ki, onu elde etmek için ne mümkünse yaparmışım gibi geliyordu. Yiyeceklerin görüntüsü yetiyordu, bazıları içimi bulandırıyor, bazılarıysa, göze hoş gelenler, biraz sonraki çürümelerini de göstere göstere ağzımda dağılıveriyorlardı.

Bir sabah, öteki öğrencilerle birlikte, içeri girmek için sınıfın kapısında o andaki dersin bitmesini beklerken, aniden bütün siluetler parlak noktalar halinde dağılıverdi. Merdivenin basamağına zar zor çökebildim.

Ajandama şöyle yazmışım: "Sürekli rahatsızlıklar." "Saat 11'de B.K.'de (belediye kütüphanesi) mide bulantısı." - "Hâlâ, hep hastayım."

Fakültedeki ilk yılımda, bazı oğlanları -onların hiçbir şeyden haberi olmadan- düşlemiştim. Anfide yakınlarına oturarak, yemekhaneye ya da kütüphaneye geliş saatlerini saptayarak onları takip ediyordum. Kafamda yarattığım bu hayalî romanslar şimdi bana, ağır-

lığı olmayan, çok uzak zamanlara, nerdeyse küçük kız çocuğu çağına aitmiş gibi geliyor.

Bir önceki eylül ayında çekilmiş bir fotoğrafta, uzun saçlarım omuzlarıma dökülmüş, çizgili bluzumun "v" yakasında bir fular, bronzlaşmış bir tenle, gülümseyerek, cin gibi oturuyorum. Ne zaman bu fotoğrafa baksam, onun genç kızlığıma ait son fotoğraf olduğunu düşünüyorum, - çekiciliğin görünmeyen ve herdaim varolan düzeninde gelişen genç kızlığın.

Yurttan kızlarla beraber gittiğim Faluche'deki bir akşam, gece boyunca durmadan birlikte dans ettiğim sarışın ve sakin oğlana arzu duydum. Hamile olduğumdan beri ilk defa böyle bir şey oluyordu. Demek ki, bir cinsel organın gerilip açılmasına hiçbir şey engel olamıyormuş, karnın içinde hiç itiraz etmeden yabancı bir spermin fışkırmasını karşılayacak bir cenin varken bile. Ajandamdan: "Romantik bir oğlanla dans ettim, ama hiçbir halt yapamadım."

Bütün sohbetler ya çocukça ya da bomboş, kof geliyordu. Bazı kızlardaki, gündelik hayatlarını hiçbir şey atlamadan anlatma alışkanlığına tahammül edemiyordum. Bir sabah, kütüphanede, filoloji dersine

beraber girdiğimiz, Montpellier'li bir kız gelip yanıma oturdu. Saint-Maure Sokağı'ndaki yeni dairesini, ev sahibesini, girişte kuruttuğu çamaşırlarını, Beauvoisine Sokağı'nda özel bir kursta öğretmenlik yaptığını vs.; en ufak ayrıntısına varıncaya kadar anlattı durdu. Bu incık cıncık ve dünyasından gayet memnun tasvir bana delice ve müstehcen geliyordu. O kızın, o gün, güneyli şivesiyle bana söylediği bütün her şey aklımda kalmıştı. Bunun nedeni, hiç şüphesiz, o zamanlar bana normal dünyadan dışlanmışlığımın korkunç kanıtı gibi görünen anlattıklarının aslında anlamsızlığıydı.

(Bu olay hakkında yazmaya başladığımdan beri, aralarında dolaşıp durduğum ve iki ya da üçü hariç, ertesi yıl Rouen'dan ayrıldığımdan bu yana hiçbirini bir daha görmediğim öğrencilerin mümkün olduğunca yüzlerini ve isimlerini bugüne taşımaya çalışıyorum. Unutulmuşluktan teker teker çıkıyor ve hemen kendiliğinden onlarla genellikle karşılaştığım mekânlara yerleşiyorlar; edebiyat fakültesi, yemekhane, belediye kütüphanesi, cuma akşamları onları ailelerine götürecek treni beklerken takıldıkları gar... Beni içine alan kalabalık yeniden canlanıyor. Kişisel anılarımdan çok daha fazla, bu kalabalık bana yeniden yirmi üç yaşındaki halimi geri getiriyor - öğrenci çevresinin içine ne derece

girmiş olduğumu anlamamı sağlıyor. Ve bu adlar ve yüzler içinde bulunduğum şaşkınlığı, karmaşayı açıklıyor: o referans dünyasında, onlara kıyasla, suçlu, yasadışı olmuştum.

Bu adları yazmayı kendime yasaklıyorum, çünkü bunlar kurgusal şahsiyetler değil, gerçek insanlar. Yine de, bir yerlerde varolduklarına bir türlü inanamıyorum. Bir anlamda, kuşkusuz haklıyım: şimdi yaşamlarını sürdürdükleri biçimin -vücutları, düşünceleri, banka hesapları- '60'lı yıllardakiyle, yazarken gözümün önüne gelenle alakası yok. Bu isimleri telefon rehberinde arama arzusuna kapıldığımda, hemen bunun bir hata olduğunu hissediyorum.)

Cumartesi, annemlerin yanına dönüyordum. Ergenlik çağımdan beri onlarla ilişkimin normal hali zaten böyle olduğu için, durumumu gizlemek bana ayrıca bir külfet getirmiyordu. Annem savaş öncesi kuşaktandı, cinselliği günah ve utanç olarak yaşayan kuşaktan. İnançlarının değişmez olduğuna emindim ve benim onlara katlanma gücüm neredeyse onları paylaştığıma kendimi bile ikna edecek düzeydeydi. Anne babaların pek çoğu gibi, benimkiler de, daha ilk bakışta çocuklarındaki en ufak bir değişikliği dahi hiç atlamadan yakalayacaklarını sanıyorlardı. İçlerini rahatlatmak için, kirli çamaşırları götürüp, yiyecek içecek ala-

rak, gülümseyen ve aydınlık bir ifadeyle düzenli olarak onları görmeye gitmek yeterliydi.

Bir pazartesi, onlardan, kendime, sonunda yarım kalan, bir hırka örmek niyetiyle geçtiğimiz yazlardan birinde satın aldığım örgü şişleriyle döndüm. Parlak mavi, bir çift kalın, kocaman şiş. Başka çarem yoktu. Tek başıma harekete geçmeye karar verdim.

Önceki akşam, yurttan kızlarla beraber *Mein Kampf*'ı seyretmeye gittim. Büyük bir çalkantı ve sıkıntı içindeydim, aklım sürekli ertesi gün yapacağım şeydeydi. Bununla birlikte, film bir şeyi kesinlikle açığa çıkarmıştı: kendime çektireceğim acı, toplama kamplarındakilerin maruz kaldığının yanında hiç kalırdı. Bu bana cesaret ve kararlılık veriyordu. Ayrıca, yapmaya hazırlandığım şeyi daha önce yığınla kadının yapmış olduğunu bilmek de bana destek oluyordu.

Ertesi sabah, yatağıma uzandım ve şişi özenle cinsel organıma soktum. Rahim ağzını bulamadan yokluyordum ve acı hisseder hissetmez durmaktan kendimi alamıyordum. Tek başıma beceremeyeceğimi anladım. Acizliğimden ötürü umutsuzluğa düşmüştüm. Bunun üstesinden gelebilecek durumda değildim. "Yine hiç. Mümkün değil. Ağlıyorum ve bezdim."

(Böylesi bir anlatının öfke, rahatsızlık ya da tiksinme uyandırması veya kötü bir tat yaratmakla suçlanması muhtemeldir. Ne olursa olsun, bir şeyi yaşamış olmak, zaman aşımına uğramaksızın onu yazma hakkını veriyor. Ve eğer bu deneyimin ilişkisinin sonuna kadar gitmezsem, kadınların gerçekliğinin üstünü örtmeye katkıda bulunmuş ve dünyadaki erkek egemenliği safında yer almış olurdum.)

Başarısız denememden sonra, doktor N.'ye telefon ettim. Ona "bunu taşımak" istemediğimi ve kendime hasar verdiğimi anlattım. Bu doğru değildi ama, çocuğu düşürmek için her şeyi yapmaya hazır olduğumu bilmesini istedim. Derhal muayenehanesine gelmemi söyledi. Benim için bir şey yapacağını sandım. Beni suskunlukla, ciddi bir ifadeyle karşıladı. Muayeneden sonra, her şeyin yolunda gittiğini açıkladı. Ağlamaya başladım. Başı önüne eğik, bitkin bir şekilde masasında oturuyordu, sarsılmış bir hali vardı. Hâlâ mücadele ettiğini ve sonunda pes edeceğini düşünüyordum. Başını kaldırdı: "Nereye gideceğinizi bilmek istemiyorum. Ama öncesinde ve sonrasında sekizer gün penisilin almalısınız. Size reçete yazıyorum."

Muayenehaneden çıkarken, son şansımı da harcadığım için kendi kendimi suçluyordum. Yasayı ihlal etmenin zorunlu kıldığı oyunu sonuna kadar oynamayı bece-

rememiştim. Kürtaj yaptırma arzumu yerine getirmeye razı olması için, bir iki damla daha gözyaşı ve yalvarma, çaresizliğimin gerçekliğini biraz daha iyi göstermem yetecekti. (Uzun süre böyle düşündüm. Belki de yanılıyordum. Bir tek o bunu söyleyebilir.) En azından, mikrop kapıp septisemiden ölmemi engellemek istiyordu.

Ne o ne de ben kürtaj sözcüğünü tek bir kere telaffuz etmiştik. Bu, dilde yeri olmayan bir şeydi.

(Geçen gece, rüyamda, 1963'deki durumda olduğumu ve kürtaj yaptırmanın bir yolunu aradığımı gördüm. Uyandığımda, rüyanın bana o zamanlar içine gömüldüğüm çöküntü, bunalmışlık ve acizlik duygusunu aynen yeniden yaşattığını düşündüm. Yazmakta olduğum kitap bana umutsuz bir girişim gibi gözüktü. Tıpkı orgazmda, bir an için, "her şeyin orada" olduğu hissine kapılmak gibi, rüyamı hatırlamak da sözcükler aracılığıyla yeniden bulmaya çalıştığım şeyi çaba harcamadan elde ettiğime inandırdı beni - yazma çabamı gereksiz kılarak.

Ama uyanma anında, duyduğum hissin yokolduğu anda, yazmak öylesine bir gereklilik kazandı ki, rüya bunun haklılığını ortaya çıkarmış oldu.)

Üniversite çevresinde, dostum olarak kabul ettiğim iki kız da artık orada değildi. Biri Saint-Hilaire-du-Touvet'deki öğrenci sanatoryumundaydı, ötekiyse Paris'te okul psikologluğu konusunda diploma tezi hazırlıyordu. Onlara hamile olduğumu ve kürtaj yaptırmak istediğimi yazmıştım, yargılamıyorlardı, ama sanki korkmuş gibiydiler. Başkalarının korkusuna ihtiyacım yoktu ve benim için bir şey yapabilecek durumda değillerdi.

O.'yu fakültenin birinci sınıfından beri tanıyordum, odası benimkiyle aynı kattaydı, sık sık beraber dışarı çıkıyorduk, ama onu dostum gibi görmüyordum. Kız kıza ilişkilerin genellikle temel niteliği olan onu bunu çekiştirme muhabbetlerinde, özellikle etkilemeden ya da kızıştırmadan, onu sinir bozucu ve askıntı bulan görüşlere katılıyordum. İnsanların sırlarını öğrenmeye müthiş meraklı olduğunu biliyordum, bu sırlar onun için hazine değerindeydi, onları başkalarına yetiştirmek, hiç değilse bir saatliğine kendisini askıntı biri yerine ilginç biri kılıyordu. Her neyse, Papa'nın doğum kontrolü konusundaki görüşlerine saygı duyan, burjuva bir Katolik olarak O., sırrımı açacağım en son kişi olmalıydı herhalde. Buna rağmen, aralık ayından olayın sonuna kadar sırdaşım o oldu. Şunu fark ettim: durumumu anlatmaya beni sürükleyen arzu, sırrımı açtığım kişilerin muhtemel düşüncelerini ya da yargılarını hiçe sayıyordu. İçinde bulunduğum acizlik için-

de, sonuçları benim için fark etmeyen, karşımdakini gerçeğin insanı şaşkına çeviren bakış açısına sürüklemeye çalıştığım bir eylemdi.

Aynı şekilde, en önemli özelliği, soğuk bir edayla *Hara-Kiri* dergisinden apartma korkunç hikâyeler anlatmak olan edebiyat bölümü birinci sınıf öğrencisi André X.'i de şöyle böyle tanıyordum. Bir kafede konuşurken, bin dereden su getirip, hamile olduğumu ve kürtaj yaptırmak için her yolu deneyeceğimi bir şekilde ona söylemiş oldum. Kahverengi gözlerini suratıma dikip, taş gibi durdu. Sonra da, "doğa yasası"na uymama; kendince suç olan bir şeyi yapmamama beni ikna etmeye çalıştı. Métropole'de, sokağa açılan kapının yanındaki o masada uzun süre oturduk. Bir türlü benden ayrılamıyordu. Niyetimden beni vazgeçirme konusundaki inadının arkasında, yoğun bir huzursuzluk, korkuyla karışık bir büyülenme hissediyordum onda. Kürtaj yaptırma arzum bir tür cazibe etkisi uyandırıyordu. Gerçekte, O., André, Jean T. için benim kürtaj yaptırmam sonu meçhul bir hikâyeydi.

(Yazmakta tereddüt ediyorum: Métropole gözümün önüne geliyor, Verte Sokağı'na açılan kapının yanında oturduğumuz küçük masa, *L'Etre et le Néant*'ın [Varlık ve Hiçlik] garson olmayan, ama garsonu oynayan Jules'üyle özdeşleştirdiğim, Jules adındaki duygusuz edalı garson vd.; hepsi teker teker gözümün önüne ge-

liyor. Hayal gücüyle görmek ya da hafızayla gözünün önüne getirmek, tekrar görmek yazının bir nimeti. Ama "gözümün önüne geliyor" olması öteki yaşamla, geçmiş ve yitik yaşamla, buluştuğum hissini, "tıpkı yine oradaymışım gibi" deyişinin kendiliğinden çok doğru bir şekilde durumu tercüme ettiği hissini duyduğum anı kayda geçirebilmeye yarıyor.)

Duruma kayıtsız kalır gözüken tek kişi kendisinden hamile kaldığım kişiydi. Uzun aralıklarla Bordeaux'dan bana mektuplar gönderiyor, bir çözüm yolu bulmanın çok zor olduğunu ima eder şekilde konuya değiniyordu. (Ajandamdan: "Kendi başımın çaresine bakmamı istiyor.") Bundan, benim için artık bir şey hissetmediği, tek arzusunun bu hikâyeden önceki gibi, sınavlarıyla ve geleceğiyle ilgilenen öğrenci haline dönmek olduğu sonucunu çıkarmalıydım. Bütün bunları sezmiş olmam gerekiyorduysa da, ilişkiyi bitirecek, kürtaj yaptırmanın bir yolunu bulmanın umutsuz arayışına bir de ayrılığın boşluğunu ekleyecek gücüm yoktu. Yani sonuçta, *bile isteye* gerçekliği görmezden geliyordum. Kafelerde oğlanların şakalar yapmalarını ve kahkahalarla gülmelerini görmek beni çökerttiğinde -kuşkusuz aynı esnada o da aynı şeyleri yapıyordu- rahatını kaçırmaya devam etmek için bir neden bulmuş oluyordum. Ekim ayında, arkadaşımız bir çiftle birlikte Noel'de kar tatili yapma-

ya karar vermiştik. Bu projede değişiklik yapmaya niyetim yoktu.

Aralığın ortalarına geliyorduk.

Kalçalarım ve göğüslerim elbiselerimi germeye başlamıştı, şişmiş, ağırlaşmıştım, bulantılar geçmişti. İki aylık hamile olduğumu unuttuğum oluyordu. Bunun nedeni, hiç şüphesiz geleceğin silinmesiydi, bu şekilde zihin kendisi, her ne kadar sakınılmaz olduğunu bilse de, sayılı günün yarattığı yürek daralmasını uyutuyor; kızlar da vade dolana kadar haftaların, sonra da ayların geçmesine kendilerini bırakıyorlardı. Yatağıma uzanmış, pencereyi dolduran kış güneşinde, tıpkı önceki yıldaki gibi *Brandenbourg Konçertosu*'nu dinliyordum. Hayatımda hiçbir şeyin değişmediği hissine kapılmıştım.

Günlüğümden: "Soyut olarak hamileyim hissini taşıyorum" - "karnımı elliyorum, orada. Daha fazla hayal yok. Zamanın akışına bıraksam, önümüzdeki temmuz, benden bir çocuk çıkaracaklar. Ama bunu hissetmiyorum."

Noel'den on gün kadar önce, artık aklımdan çıkardığım bir anda, L.B. odamın kapısını çaldı. Jean T. ona

sokakta rastlamış ve kendisini görmeyi arzu ettiğimi söylemiş. Hâlâ insanın gözünü korkutan siyah çerçeveli koca gözlükleri vardı. Bana gülümsüyordu. Yatağıma oturduk. Onun işini bitiren kadının adresini verdi, bir klinikte çalışan, yaşlıca bir hemşire yardımcısı, bayan P.-R., Paris'te XVII. bölgede, Cardinet Çıkmazı. "Şarlatan meleğin" roman kahramanlarını andıran ve iğrenç simgesini bütünleyen "çıkmaz" sözcüğüne gülmüş olmalıyım, çünkü Cardinet Çıkmazı'nın büyük Cardinet Caddesi'ne açıldığını söylemişti. Paris'i bilmiyordum, bu cadde Comptoir Cardinet adında her gün radyoda reklamını duyduğum bir mücevher mağazasından başka bir şey çağrıştırmıyordu bana. L.B. gayet sakin, hatta neşeyle, bayan P.-R.'nin yöntemini anlattı: bir spekülom yardımıyla rahim boynuna bir sonda koyuyormuş, sonra tek yapılacak şey düşük olmasını beklemek. Aletlerini kaynatan ciddi ve temiz bir kadın. Buna rağmen, bütün mikroplar kaynatmayla yok olmuyor ve L.B. septisemi kapmış. Herhangi bir bahaneyle bir pratisyen hekime antibiyotik yazdırırsam, böyle bir şeyin benim başıma gelmeyeceğini söyledi. Zaten bir penisilin reçetem olduğunu anlattım. Her şey basit ve güven verici gözüküyordu -her şeyden önemlisi, L.B. karşımdaydı, o bu işten sıyırtmıştı. Bayan P.-R. dört yüz frank[1] alıyordu. L.B. kendiliğinden bu parayı bana borç vermeyi teklif etti. Bir adres

1 Kitabın yazıldığı 1999 tarihinde 6 bin franka karşı geliyor.

ve para, o anda dünyada ihtiyacım olan tek şey bunlardı.

(Bilgileri, hareketleri ve yerinde kararlarıyla, bu felaketi *en iyi şekilde* atlatmamı sağlayan, hayatımdan sıra sıra geçen kadınların ilki olarak gördüğüm kadından bugün bahsederken adının ilk harflerini kullanıyorum. Burada, soyadını ve Franko İspanya'sından kaçmış anne babasının ona koyduğu o güzel sembolik ismini vermek isterdim. Ama beni buna yapmayı arzu etmeye iten neden -L.B.'nin gerçekten varoluşu, böylece herkesin gözünde değerinin üstündeki perdeyi kaldırmış olurdum- bana bunu yapmayı yasaklayan nedenle kesiklikle aynı. Karşılıklı olmayan bir gücü kullanarak, bir kitabın kamusal ortamında, gerçek, yaşayan -telefon rehberinin doğruladığı gibi- bir kadını sergilemeye hakkım yok; gayet haklı olarak "benden hiçbir şey talep etmediğini" karşılık olarak söyleyebilir.

Geçen pazar, Normandiya sahilinden dönerken, Rouen'dan geçmek için yolumu değiştirdim. Kiliseye kadar Gros-Horloge Caddesi'nde yürüdüm. Yeni inşa edilen Espace du Palais'de, bir kafenin dışardaki masalarında oturdum. Yazmakta olduğum kitap yüzünden, sürekli '60'lı yılları düşünüyordum, ama şehrin sıvanmış, boyanmış merkezinde hiçbir şey o duyguyu

uyandırmıyordu. Şehri şu anki renklerinden sıyırmaya, duvarlara o eski karanlık ve ağırbaşlı, soğuk renklerini, yaya yollarına da otomobilleri geri koymaya beni zorlayan güç bir soyutlama gayretiyle bu yıllar erişilebilir geliyordu ancak.

Gelip geçenleri inceliyordum. Tıpkı bulup çıkarılması gereken kişilerin çizgiler arasında gizlendiği manzara vinyetlerindeki gibi, belki de aralarında, yazarken gayet net gözümün önüne gelen ve şimdi benim için görünmez olan, 1963 yılı öğrencilerinden birileri vardır. Benimkine yakın bir masada, duru tenli, küçük ve dolgun dudaklı esmer güzel bir kız oturuyordu, bana L.B.'yi hatırlattı. Onun kızı olduğunu düşünmek hoşuma gitti.)

Dağa gitmek, benimle tekrar görüşmeyi hiç de arzulamadığından adım gibi emin olduğum P.'yle bir araya gelmek, kürtaj için gerekli paranın bir kısmını harcamak kesinlikle mantıksızdı. Ama hayatımda hiç kış sporlarına gitmemiştim ve XVII. bölgedeki Cardinet Çıkmazı'na gitmeden önce bir *son mühlete* ihtiyacım vardı.

Michelin rehberinden Mont-Dore planına bakıyorum, sokakların isimlerini okuyorum; Meynadier, Sidoine-Apollinaire, Panthéon Meydanı vb. Dordog-

ne'un şehri katettiğini ve bir kaplıca tesisi olduğunu keşfediyorum. Sanki hiç oraya gitmemişim gibi.

Ajandamdan: "Casino'da dans ediyoruz" - "Tannerie'ye gidiyoruz" "dün akşam, Grange'da" Ama, kardan ve öğleden sonraları gidip oturduğumuz tıklım tıkış kafeden başka bir şey gözümün önüne gelmiyor, bir de müzik kutusunda *Si j'avais un marteau, ce serait le bonheur* çalardı.

Öfke ve gözyaşlarının izlediği, sözlerin olmadığı sahnelerin anıları. O sırada P.'nin benim için ne ifade ettiğini ve ondan ne istediğimi açıklayamıyorum. Belki de, kendi arzum ve çıkarlarım doğrultusunda karar verdiğim bu kürtajı bir fedakârlık, hatta "aşkımın ispatı" olarak kabul etmeye onu zorlamak istiyordum.

Hukukta okuyan Annick ve Gontran'ın hamile olduğumdan ve kürtaj yaptırmak istediğimden haberleri yoktu. P. onları böyle bir ifşaat için fazla konformist, burjuva olarak değerlendirdiğinden -nişanlıydılar ve birbirleriyle yatmıyorlardı- söylemeyi gereksiz buluyordu. Asıl önemlisi, tatil ortamını bu meseleyle berbat etmek istemiyordu. Ben daha konuya değinir değinmez ruhu kararıyordu. Bordeaux'da hiçbir çözüm yolu bulamamıştı. Arasaydı şaşardım.

Oldukça varlıklı olan Annick ve Gontran eski, şık bir otelde kalıyordu, P. ile bense küçük bir pansiyonda.

Her şeyi yeme içme hakkı elinden alınmış bir hasta ya da işsiz kalmış birisi çalışmak zorunluluğunun ortadan kalkmasının kendisine sağladığı zaman ve özgürlükten ne kadar faydalanırsa, biz de durumumun sağladığı avantajdan -olan olmuştu bir kere- en fazla o kadar faydalanıyorduk, seyrek ve çabucak sevişiyorduk.

Grup içindeki karşılıklı ilişkinin genel kuralı birbirine takılmaydı; saldırgan bir uyarı, ufak tefek tatsızlıklarla ilişki kopar gibi olur olmaz, birlik beraberlik arzusuyla hızla yoluna konuyordu. Dersleri takip etmişler, çalışmışlar, tezlerini teslim etmişlerdi. Şimdi kararlı bir şekilde, kendilerini saldıkları dertsiz tasasız hal, öğrenci olarak iyi randıman almalarının bir parçasıydı. Şakalaşmak, dans etmek, *Les tontons flingueurs*'ü görmek istiyorlardı. Son dönemde benim tek hakiki uğraşım ise kürtaj yaptırmanın bir yolunu bulmaya çalışmak olmuştu. Onların sürekli keyifli hallerine ulaşmaya çaba harcıyordum, ama başarabildiğimi sanmıyorum. Peşlerine takılmış bir kızdım.

Fiziksel aktivitelerden başka bir şey ilgimi çekmiyordu, yoğun efor sarf ederek, durmadan düşerek "bu şeyi" söküp atmayı, XVII. bölgedeki kadına gitmeme gerek kalmamasını umuyordum. Kiralama imkânım olmadığı için Annick bana kayaklarını ve ayakkabılarını ödünç verdiğinde, her seferinde sarsıntının beni kurtaracağını sanarak, hiç kendimi tut-

madan düşüp duruyordum. Bir gün, P. ve Annick daha fazla yukarı çıkmayı reddettikleri halde, Gontran'la birlikte, ayağımda karları içine alan geniş ağızlı sunî deriden çizmelerimle Puy Jumel bayırını sonuna kadar tırmandım. Parıltıdan gözlerim kamaşarak, ama yine de gözlerimi yokuştan ayırmadan, toz gibi karın içine gömülen botlarımı söküp çıkarmakta gittikçe daha fazla zorlanarak, sadece ve sadece bu cenini düşürme arzusuyla ilerliyordum. Bundan kurtulmak için zirveye ve gücümün sınırına ulaşmam gerektiğine kendimi inandırmıştım. Onu içimde öldürmek için canım çıkıyordu.

Ne zaman Mont-Dore'daki o haftayı düşündüysem, gözümün önüne ocak ayının karanlıklarından yayılan, göz kamaştırıcı bir güneş ve engin bir kar yığını gelmiştir. Hiç kuşkusuz, bunun nedeni, ilkel bir hafızanın bütün geçmiş yaşamı gölge ve ışık, gündüz ve gece gibi temel bir biçimde bize yeniden göstermesidir.

(Yazarken her zaman kanıt sorunu gelip dayanıyor: o dönemdeki ajandam ve günlüğüm dışında, zihnimden geçenlerin maddî şeyler olmaması ve uçuculuğundan ötürü, duygu ve düşüncelerimle ilgili herhangi bir kesinliğe sahip değilmişim gibi geliyor.)

31 Aralık günü, Paris'e doğru yola çıkan ve beni de yanlarına almayı kabul eden bir ailenin arabasıyla Mont-Dore'dan ayrıldım. Konuşmalara katılmıyordum. Bir ara, kadınlardan biri, hizmetçi odasında kalan kızın düşük yaptığını söyledi ve "bütün gece inledi" dedi. Bütün yolculuktan aklımda tek kalan, yağmurlu hava ve bu cümle oldu. Kimi zaman korkutucu, kimi zaman rahatlatıcı, çoğu zaman anonim olan ve sıram geldiğinde bu deneyimden geçinceye kadar bana eşlik eden bir dayanak olan cümlelerden biri.

(Bana öyle geliyor ki, bu hikâyeyi yazmaya, XVII. bölgedeki, '64'ün Ocak'ındaki görüntülere ve imgelere ulaşmak için koyuldum; tıpkı on beş yaşındayken, kendime ait gelecekteki bir iki görüntüye ulaşmak için yaşadığım gibi: uzak bir ülkeye seyahat ederken ben, sevişirken ben. Hangi sözcüklerin aklıma geleceğini henüz bilmiyorum. Yazının nelerin gelmesini sağlayacağını bilmiyorum. Bu anı geciktirmeyi, hâlâ bekleyişi sürdürmeyi isterdim. Belki de, yazının bu görüntüleri bozup dağıtacağı korkusudur, tıpkı orgazmdan sonra, cinsel arzunun görüntülerinin anında silinip gitmesi gibi.)

8 Ocak Perşembe[2] günü kadınla görüşmek ve tarih, para gibi ayrıntıları halletmek için Paris'e gittim. Yol parasından tasarruf etmek için Sainte-Catherine kıyısından otostop yaptım. İçinde bulunduğum durumda fazladan bir tehlike daha olmuş, olmamış hiç önemi yoktu. Sulu kar yağıyordu. Büyük bir araba önümde durdu, sürücü, soruma "Jaguar" diye cevap vermişti. Gerili kolları, ellerinde eldivenleriyle tutuyordu direksiyonu, konuşmuyordu. Beni Neuilly'de bıraktı ve metroya bindim. XVII. bölgeye geldiğimde, hava kararmıştı bile. Sokak tabelasında "Cardinet Çıkmazı" değil, "Cardinet Geçidi" yazıyordu, bu beni rahatlatan bir işaret oldu. Eski püskü bir bina olan numaraya vardım. Bayan P.-R. ikinci katta oturuyordu.

Binlerce kız merdiveni çıkıp, ardında hakkında hiçbir şey bilmedikleri ve kendisine cinsel organlarını ve karınlarını teslim ettikleri bir kadın olan bir kapıyı çalmıştı. Ve bu kadın, mutsuzluğu ortadan kaldırabilecek tek kişi olan bu kadın, ayağında benekli terlikler, elinde bir bulaşık bezi, üstünde önlüğüyle kapıyı açıyordu: "Ne içindi, küçük hanım?"

---

2 Tarihi belirtmek benim açımdan olayın gerçekliğiyle ilgili bir gereklilik. John Fitzgerald Kennedy için -22 Kasım 1963-, herkes için belli bir anda yaşamla ölümü ayıran tarihtir.

Bayan P.-R. gözlüklü, gri topuzlu, koyu renk elbiseli, kısa boylu ve tombuldu. Yaşlı köylü kadınlara benziyordu. Beni hızlı hızlı dar ve karanlık mutfaktan geçirip, partal eşyaların bulunduğu biraz daha büyük bir odaya aldı; evin tamamı bu kadardı. Son olarak ne zaman adet gördüğümü sordu. Üç ay, ona göre bu iş için en uygun zamandı. Mantomun önünü açtırdı, eteğimin üstünden iki eliyle karnımı yoklayıp muayene etti, hoşnut bir ifadeyle "küçük bir karnınız oluvermiş!" diye haykırdı. Kış sporlarında sarf ettiğim gayretten bahsettiğimde, "tam tersine, güç kuvvet kazanmış!" dedi. Ondan kötü, zararlı bir hayvandan bahseder gibi neşeyle söz ediyordu.

Grimtrak tenli, asabi hareketlerle hızlı hızlı konuşan bu kadının karşısında yatağın yanında ayakta duruyordum. Karnımın içini ona teslim edecektim, her şey burada gerçekleşecekti.

Çalıştığı klinikten spekülomu getirebileceği tek gün olan, bir sonraki çarşamba tekrar gelmemi söyledi. Bana bir sonda takacaktı, başka bir şey, sabunlu suydu, çamaşır suyuydu falan yoktu. Ücretini teyit etti, nakit dört yüz frank. Kararlılıkla işini sağlama alıyordu. Samimiyet kurmadan -senli benli olmuyor- ve gayet mesafeli, ketum bir şekilde -hiçbir soru sormuyordu- konunun özüne giriyordu: son adet görülen tarih, ücret, kullanılan yöntem... Bu katışıksız maddiyatın tuhaf ve

insanı rahatlatan bir yanı vardı. Ne duygular, ne de ahlâk. Tecrübesine dayanarak, bayan P.-R. pratik ayrıntılarla sınırlı bir konuşmanın, zaman kaybettiren ya da fikir değiştirten ağlayıp zırlamaların önüne geçtiğini biliyordu kuşkusuz.

Daha sonraları, hızlı hızlı kırpıştırdığı gözlerini, sık sık ağzının içine çekip ısırdığı alt dudağını, o belli belirsiz, sürekli izleniyormuş gibi halini hatırladıkça, aslında onun da korktuğunu düşünecektim. Ama nasıl ki, hiçbir şey kürtaj olmayı engelleyemezse, onun kürtaj yapmasını da yine aynı şekilde hiçbir şey engelleyemezdi. Para yüzünden tabii ki, bir de belki kadınlar için faydalı bir şey yapıyor olma duygusu... Ya da, gün boyu hastaların ve doğum yapmış kadınların altlarını temizleyen hemşire yardımcısının, Cardinet Geçidi'ndeki iki göz dairesinde, kendisine belki doğru dürüst bir günaydın bile demeyen doktorlarla aynı iktidara sahip olmasının gizli tatmini vardır. Dolayısıyla, asla tanınıp takdir edilmeyecek, hatta daha sonra kendisinden utanç duyulacak bu bilgi ve beceri için, bunun tehlikeleri için çok büyük bir bedeli göze alması gerekiyordu.

Cardinet Geçidi'ne yaptığım ilk ziyaretten sonra, penisilin almaya başladım ve içimde korkudan başka hiçbir şeye yer kalmaz oldu. Bayan P.-R.'nin mutfağı ve

odası gözümün önüne geliyordu. Bana ne yapacağını tahayyül etmek istemiyordum. Yemekhanede, kızlara sırtımdaki büyük bir beni aldıracağımı ve çok korktuğumu söylüyordum. Bu denli zararsız, basit bir şey için o kadar kaygılanmam onları şaşırtıyordu. Korktuğumu söylemek içimi rahatlatıyor, beni yatıştırıyordu: bir saniyeliğine bile olsa, beni bekleyenin bir mutfak ve yaşlı bir hastabakıcı kadın değil, pırıl pırıl bir ameliyathane ve lastik eldivenli bir cerrah olduğuna inanabiliyordum.

(O zamanlar çektiklerimi, hissetmiş olabileceklerimi bugün yeniden hissetmem artık mümkün değil. Süpermarkette ya da postanede kuyrukta beklerken, altmışlı yaşlarda, haşin ve sevimsiz görünüşlü herhangi bir kadını tesadüfen seçip, yabancı bir nesneyle cinsel organımı altüst ettiğini tahayyül ettiğim zaman, bir hafta boyunca içine gömüldüğüm o hale kısa bir süreliğine yaklaşıyorum.)

15 Ocak Çarşamba günü, öğleden sonranın erken bir saatinde, Paris'e giden trene bindim. Bayan P.-R.'yle kararlaştırdığımız randevudan bir saat önce XVII. bölgeye geldim. Cardinet Geçidi civarındaki sokaklarda dolandım. Hava yumuşak ve nemliydi. Saint-Charles-Borromée adındaki kiliseye girdim, acı çekmemem için yalva-

rarak uzun süre öylece oturdum. Hâlâ vakit gelmemişti. Cardinet Geçidi'nin yakınında, bir kafede çay içerek bekledim. Yandaki masalardan birinde oturan, kafenin o andaki tek müşterisi öğrenciler 421 oynuyor, patron onlarla şakalaşıyordu. Habire saatime bakıyordum. Kalkma vakti geldiğinde, çocukluğumdan beri içime işlemiş olan, her önemli olaydan önce kendimce tedbirimi alma alışkanlığıyla tuvalete gittim. Lavabonun üstündeki aynada kendime baktım, aşağı yukarı şöyle düşündüm: "bu benim başıma geliyor" ve "dayanamayacağım"

Bayan P.-R. her şeyi hazırlamıştı. Ocağın üzerinde kaynar su tenceresini gördüm; aletler onun içinde olmalıydı. Beni odaya aldı, bir an önce oraya geçmek için acele ediyor gibiydi. Yatağın ucuna, beyaz bir havluyla örttüğü bir masa koymuştu. Naylon çorabımı, külodumu çıkardım, siyah eteğim üstümde kaldı gibi hatırlıyorum, çünkü evazeydi. Ben soyunurken, "kızlığınız bozulduğunda çok kanama oldu mu?" diye sordu. Vücudumun üst tarafını yatağa, başımı bir yastığa, belimi ve kıvırdığım bacaklarımı ise yukarıya kaldırıp masanın üzerine yerleştirmemi istedi. Bir yandan işiyle uğraşırken bir yandan da sürekli konuşuyordu, bir kez daha içime sadece sonda koyacağını, başka hiçbir şey koymayacağını belirtti. İçine çamaşır suyu enjekte eden bir kadın tarafından yemek odasındaki masanın üzerinde bırakılmış ve önceki hafta ölü olarak bulunan çoluk çocuk sahibi evli barklı bir kadından bah-

setti. Bunu anlatırken, bayan P.-R.'nin öfkesi kabarmıştı, böylesi bir profesyonel bilinç eksikliğine çok kızdığı gözle görülüyordu. Bunlar beni yatıştırmaya yönelik sözlerdi. Hiçbir şey söylememesini tercih ederdim. Daha sonraları, işinde bir yetkinlik, mükemmelliyet arayışı içinde olduğunu düşünecektim.

Yatağın ayak ucunda, masanın karşısına oturdu.

Bacaklarımın arasından, pencereyi, perdeleri, sokağın karşı tarafındaki başka pencereleri, bayan P.-R.'nin gri kafasını görüyordum. Orada olabileceğimi tahayyül etmemiştim. Belki de o esnada, üniversitede kitaplarına kapanmış kızları, bir şarkı mırıldanarak ütü yapan annemi, Bordeaux'nun bir sokağında yürüyen P.'yi düşündüm. İnsanın kafası illa etrafında olan şeylere takılmıyor ve içimden durmadan "ne işim var benim burada" diye geçirmemin nedeni hiç kuşkusuz, insanların büyük çoğunluğu için hayatın aynen eskisi gibi devam ettiğini bilmekti.

Odanın görüntüsünü, bende uyandırdığı izlenimi tekrar yakalayabiliyorum. Bütün tahlilleri aşıyor. Sadece içine dalıp kendimi bırakabilirim. Bacaklarımın arasında birşeyler yapan, içime spekülomu sokan o kadın sanki beni doğurdu gibi geliyor.

O esnada kendi içimdeki annemi öldürdüm.

Yıllar boyunca, o oda ve o perdeler, yattığım yataktan göründüğü halleriyle hep gözümün önüne geldi. Belki de katın tamamını satın alan genç bir yöneticiye ait, Ikea mobilyalarla döşeli, aydınlık bir oda olmuştur. Ama oraya gelip de içlerine bir sonda taktıran kızların ve kadınların anılarını sakladığından emin olmamı hiçbir şey engelleyemez.

Feci bir acı oldu. "Bağırmayın yavrucuğum, hadi, bağırmayın" diyordu ve "benim de işimi yapabilmem lazım ama..." ya da belki başka kelimeler, tek bir anlam taşıyan, sonuna kadar gitme zorunluluğunu anlatan kelimeler. Daha sonraları, gizli bir şekilde kürtaj yaptıran kadınların anlatılarında tekrar karşıma çıkan kelimeler, o sırada, orada bu zaruret ve bazen de merhamet kelimelerinden başkası edilemezmiş gibi.

Sondayı takması ne kadar zamanını aldı bilemiyorum artık. Ağlıyordum. Canımın acısını duymaz olmuştum, tek duyduğum karnımda bir ağırlık hissiydi. Bittiğini söyledi, hiç ellememeliydim. Akıntı olursa diye pamuktan kalın bir bağ koymuştu. Yavaş yavaş tuvalete gidebilir, yürüyebilirdim. İki ya da üç gün içinde düşecekti, yoksa ona telefon etmem gerekiyordu. Onun açısından da iyi bir iş başarılmıştı. Parayı hangi anda verdiğimi hatırlamıyorum.

Nasıl döneceğimi dert ediyordu. Pont-Cardinet garına beni bırakmak için ısrar ediyordu, oradan beni dosdoğru Saint-Lazare'a götürecek bir trene binebilirdim. Tek başıma çıkıp bir daha onu görmemeyi arzu ederdim. Ama, hiç şüphe duymadığım ilgisini geri çevirerek onu incitmek istemiyordum, halbuki onun derdi kapısının önünde baygın halde birilerinin beni bulmasıymış. Sırtına mantosunu geçirdi, terliklerini ayağından çıkarmadı.

Dışarda, birdenbire her şey gerçekdışı oluverdi. Yolun ortasında yan yana yürüyorduk ve Cardinet Geçidi'nin, bir binanın duvarı tarafından kapatılmış da sadece ince bir yarıktan aydınlık giriyormuş gibi görünen dibine doğru ilerliyorduk. Ağır bir sahne, hava o kadar aydınlık değil. Çocukluğumdan ya da önceki yaşamımdan beni orada bulunmaya götüren hiçbir şey yok. Sağımızdan solumuzdan birileri geçiyordu, sanki bana bakıyorlarmış ve de bir aradalığımızdan neler olup bittiğini anlıyorlarmış gibi geliyordu. Sanki annemmiş gibi bana eşlik eden bu siyah mantolu ihtiyar kadın dışında bütün dünya beni terk etmiş gibi hissediyordum. Sokağın ışığında, kendi ininin dışında, gri teniyle, bende tiksinti uyandırıyordu. Hayatımı kurtaran kadın bir büyücüye ya da yaşlı bir pezevenge benziyordu.

Bana bilet verdi ve Saint Lazare'a giden tren gelinceye kadar benimle bekledi.

(Terliklerinin ayağında olduğundan emin değilim. Evlerinden öylece köşedeki bakkaldan bir şey almak için çıkıveren kadınların bu alışkanlığını ona yakıştırmam, o zamanlar uzaklaşmaya başladığım halk kesimini benim gözümde temsil ettiğini gösteriyor.)

16 ve 17 Ocak günleri kasılmaların gelmesini bekledim. P.'ye onu artık bir daha görmek istemediğimi, annemle babama da hafta sonu eve dönmeyeceğimi, Viyana Valsleri'ni -bütün Rouen sokakları bu olayın afişleriyle kaplı olduğu için böyle bir bahane gelmişti aklıma, isterlerse gazeteden doğru olduğunu kontrol edebilirlerdi- seyretmeye gideceğimi yazdım.

Hiçbir şey olduğu yoktu. Ağrı sızı hissetmiyordum. 17'si akşamı, bir cuma günüydü, garın oradaki postaneden bayan P.-R.'yi aradım. 1 Ocak'tan itibaren günlüğümde yazılı hiçbir şey yok, 17 tarihli sayfaya, "hâlâ bekliyorum. Başarılı olamadığına göre, yarın şarlatan meleğe tekrar gideceğim" diye yazmışım.

18 Ocak Cumartesi günü, sabahın erken saatinde Paris trenine bindim. Hava çok soğuktu, her yer bembeyazdı. Vagonda, benim arkamda, iki kız hiç ara vermeden ve sürekli gülüşerek konuşup duruyordu. Onların sesini işitirken, kendimi yaşsız gibi hissettim.

Bayan P.-R dondurucu soğukla ilgili nidalarla beni karşıladı ve hızla içeri buyur etti. Mutfakta kafasında bir bere olan, ondan daha genç bir adam oturuyordu. Beni görmek onu ne şaşırtmış ne de rahatsız etmiş gibiydi. Orada kaldı mı, yoksa gitti mi hatırlamıyorum, ama birkaç kelime etmiş olmalı, çünkü İtalyan olduğunu düşünmüştüm. Masanın üzerinde, dumanları tüten kaynar suyla dolu metal bir leğen vardı, kırmızı ince bir hortum suyun içinde yüzüyordu. Bunun bana koymaya niyetlendiği yeni sonda olduğunu anladım. İlkini görmemiştim. Yılana benziyordu. Leğenin yanında bir saç fırçası duruyordu.

(Hayatımın olayını tek bir tabloyla temsil etmem gerekseydi, duvara dayalı, küçük formika bir masa, üzerinde içinde kırmızı sondanın yüzdüğü emaye bir leğen resmi yapardım. Biraz sağda, bir saç fırçası. Dünyanın hiçbir müzesinde *Şarlatan Meleğin Atölyesi* tablosu bulunduğunu hiç sanmıyorum.)

İlk seferinde olduğu gibi beni odaya aldı. Yapacağı şey artık beni korkutmuyordu. Canım acımadı. Eskisini çıkarıp leğenin içindeki sondayı takarken "Güzel, güzel, çok iyi geliyorsunuz!" diye bağırdı. Tıpkı ebeler gibi konuşmuştu. O ana kadar bunun doğumla karşılaştırılabileceğini hiç düşünmemiştim. Benden ek bir para talep etmedi, ama sondayı sonra geri göndermemi istedi, çünkü bu modelden edinmesi çok zor oluyormuş.

Paris'ten dönüş yolunda, kompartımanımdaki kadın, hiç kafasını kaldırmadan tırnaklarını törpüledi.

Bayan P.-R.'nin pratikteki rolü burada sona eriyor. Görevini yerine getirmiş, bedbahtlığı silen programını çalıştırmıştı. Daha sonrasında da yanımda bulunmak için değildi aldığı ücret.

(Ben bunları yazarken, Kosovalı mülteciler, Calais'den gizlice İngiltere'ye geçmeye teşebbüs ediyor. Sınırdan insan kaçırma işini organize edenler inanılmaz paralar talep ediyor ve hatta bazen de daha geçişi yapmadan ortadan toz oluyorlar. Ama hiçbir şey Kosovalıları durdurmuyor, yoksul ülkelerin bütün göçmenleri gibi: başka kurtuluş çareleri yok. Sınırlardan kaçak insan geçirenlerin peşine düşülüyor, otuz yıl önce kürtajcıların varlığına nasıl ah vah ediliyorsa, şimdi de onlar için aynı şey yapılıyor. Ama onları ortaya çıkaran yasalar ve dünya düzeni sorgulanmıyor. Ve tıpkı eskinin çocuk düşürücüleri gibi, bugün de göçmen kaçakçıları arasında dürüst ve düzgün olanları da vardır.

Adres defterimden bayan P.-R.'nin adının yer aldığı sayfayı hemen yırtıp attım. Onu asla unutmadım. Altıyedi yıl kadar sonra, çürük dişli, asık suratlı, sarışın, hem boy pos olarak hem de yaşça büyük bir altıncı sınıf öğrencisi olarak karşıma tekrar çıkmıştı. Cardinet Geçi-

di'ndeki kadının anısıyla birleştirmeden bir kere bile ne sözlüye kaldırabildim ne de sınav kâğıdının üzerindeki adını okuyabildim. Bu oğlan benim için sadece, ihtiyar bir şarlatan melekle eşleşmiş olarak varoldu, sanki onun torunu gibi geliyordu. Bayan P.-R.'nin mutfağında rastladığım ve büyük ihtimalle eşi olan adama ise yıllarca, Annecy'de, Notre-Dame Meydanı'ndaki küçük bir tuhafiyecide rastladım: kafasına geçirilmiş beresi ve koyu şivesiyle bir İtalyan. Öyle ki, artık orjinalle kopyayı, ocak ayında buz gibi bir cumartesi günü Cardinet Geçidi'nde gördüğüm adamla, '70'li yıllarda, tez canlı ve yaşı belli olmayan bir kadınla beraber bana ekstrafor ve düğme satan adamı ayırt edemez olmuştum.)

Trenden iner inmez doktor N.'yi aradım. Ona içime bir sonda takıldığını söyledim. Belki de geçen ay olduğu gibi, beni muayenehanesine çağıracağını, bayan P.-R.'nin bıraktığı yerden devam edeceğini ummuştum. Suskun kaldı, sonra bana Masogynestril[3] tavsiye etti. Sesinin tonundan, o anda hayatta arzu edebileceği en son şeyin beni görmek olduğunu ve bir daha kendisine telefon etmemem gerektiğini anladım.

(Üç günden beri rahiminde bir sondayla dolaştığını söyleyen bu kızın sesini işittiği anda, masasının başın-

3 Bugün artık piyasada bulunmayan ve rahim ağrılarına karşı kullanılan bu ağrı kesicinin adından emin değilim.

da birdenbire terler basmış halini tahayyül edemiyordum - oysa şimdi bunu yapabiliyorum. İkilem içinde donup kalmıştı. Kızı görmeyi kabul etse, yasalar derhal o aleti oradan çıkarıp, kızın istemediği gebeliği devam ettirmeye zorluyordu onu. Reddetse, kız ölüm tehlikesiyle karşı karşıyaydı. İki durum da tercih edilebilir gibi değildi ve tek başınaydı. Dolayısıyla, Masogynestril.)

Doktor N.'nin önerdiği ilacı almak için, Métropole'ün karşısındaki en yakın eczaneye girdim. Bir kadındı: "Reçeteniz yok mu? Reçetesiz veremeyiz bu ilacı size." Eczanenin orta yerinde duruyordum. Tezgâhın arkasından, beyaz önlüklü iki üç eczacı bana bakıyordu. Reçetemin olmaması suçluluğumu gösteriyordu. Elbiselerimin arasından içimdeki sondayı gördükleri hissine kapılmıştım. Kendimi en umutsuz hissettiğim anlardan biriydi bu.

(Reçeteniz var mı? Reçete lazım! Bu kelimeleri ve hayır cevabını duyar duymaz eczacının kafasını eğip konuyu kapamasını ne zaman hatırlasam, her seferinde hafakanlar basmıştır.

Yazarken, zaman zaman öfkenin ya da acının lirizmine direnmem gerekiyor. Bu metinde o zaman hayatta yapmadığım ya da çok az yaptığım bir şeyi yapmak,

haykırınak ve ağlamak istemiyorum. Sadece olayların seyrinin uyandırdığı duyguların, izlenimlerin mümkün olduğunca yakınında durmak bile, tıpkı eczacı kadının sorusunun ya da su dolu leğene batmış sondanın yarattığı mutsuzluğa gark ediyor. Çünkü o görüntüler tekrar gözümün önüne geldiğinde ya da o sözleri tekrar işittiğimde hissettiğim allak bullak oluşun o zamanlar hissettiklerimle alâkası yok, bu sadece yazının heyecanı. Şöyle demek istiyorum: yazıyı mümkün kılan ve hakikatin kanıtı olan heyecan.)

Hafta sonunda, üniversite yurdunda yabancı öğrenciler ve aileleri çok uzakta oturan kızlardan başka kimse kalmıyordu. Yandaki yemekhane kapalıydı. Ama hiç kimseyle konuşma ihtiyacı duymuyordum. Hatırladığım kadarıyla, korku geçmiş, beklemekten başka yapacak bir şey olmamasının verdiği belli bir sükûnet almıştı onun yerini.

Ne okuyabiliyor, ne de plak dinleyebiliyordum. Bir kâğıt aldım ve kürtajcının evinden inerken gözüme göründüğü şekliyle, dibinde bir yarıkla, yüksek duvarlardan oluşan Cardinet Geçidi'nin resmini çizdim. Yetişkin hayatımda resim yapma arzusu duyduğum tek an o oldu.

Pazar öğleden sonra, Mont-Saint-Aignan'ın soğuk ve güneşli sokaklarında yürüdüm. Sonda artık beni ra-

hatsız etmiyordu. Karnımın bir parçası haline gelmiş bir nesne, sadece yeterince hızlı harekete geçmediği için kendisine sitem ettiğim bir müttefikti.

Günlüğümden. Tarih 19 Ocak: "Hafif ağrılar. Bu ceninin ölüp de dışarı atılması ne kadar zaman alacak merak ediyorum. Bir borazan *Marseillaise* çalıyor, üst katta gülüşmeler. Bütün bunlar, hayat bu."

(Demek ki mutsuzluk değilmiş. O pazar günü o odadaki halimi tahayyül etme ihtiyacı duymam, belki de sekiz yıl sonra, ilk kitabım *Les Armoires vides*'i [Boş Dolaplar] yazabilmek içindi. Yirmi yaşına kadarki bütün hayatımı o pazar gününde ve o odada tutma arzusuyla.)

Pazartesi sabahı, içimde bir sondayla yaşayalı beş gün olmuştu. Öğlene doğru Y trenine bindim, bir sonraki cumartesi onları görmeye gidecek halde olmayabilirim korkusuyla, annemle babama alelacele bir uğrama. Belki de, adetim olduğu üzere, böyle bir riski göze alacak zamanım olup olmadığı konusunda yazı tura atmışımdır. Hava ılınmıştı, annem yatak odalarının pencerelerini açmıştı. Külodumu kontrol ettim. İçimden dışarı sarkmaya başlayan sonda boyunca akan su ve kana batmıştı. Mahalledeki alçak evleri, bahçeleri, çocukluğumdan beri değişmeyen manzarayı görüyordum.

(Bu görüntünün üzerine bugün, dokuz yıl daha öncenin bir başka görüntüsü biniyor. Bir nisan öğleden sonrasında, ben okuldayken, içindeki yavrularıyla birlikte ölen ve daha ben gelmeden gömülüveren dişi kediden yastığımın ortaya yerine akıp kalan kan ve akıntının pembe lekesi.)

Rouen'a dönmek için 16:20 trenine bindim. Yol sadece kırk dakika sürüyordu. Her zamanki gibi, dönüşte yanıma Nescafé, süt tozu ve birkaç paket bisküvi vermişlerdi.

O akşam, Faluche'ün sinema kulübünde *Potemkin Zırhlısı* gösteriliyordu. O.'yla birlikte seyretmeye gittim. İlkin çok kafayı takmadığım sancılar aralıklarla karnımı sıkıştırıyordu. Her kasılmada, nefesimi tutup, gözlerimi perdeye dikiyordum. Giderek iki sancının arası kısalıyordu. Artık filmi takip edemiyordum. Bir kancaya geçirilmiş, üzerinde kurtların kaynaştığı koca bir et parçası gözüktü. Filmden aklımda kalan son görüntü bu. Kalktım ve yurda koştum. Uzandım ve zorlukla çığlığımı bastırarak yatağın başucuna yapıştım. Kustum. Bir süre sonra, O. geldi, film bitmişti. Ne yapacağını bilemez halde, yanı başıma oturdu, ağrısız doğum yapan kadınlar gibi soluk alıp vermemi tavsiye etti, küçük köpekler gibi. Sadece iki sancı arasında soluklanabiliyordum, ama sancıların arkası kesilmiyor-

du. Saat geceyarısını geçmişti, O. ihtiyacım olduğunda çağırmamı söyleyerek yatmaya gitti. Bundan sonra olup bitenlerin neye benzeyeceği hakkında ikimizin de bir fikri yoktu.

Çok şiddetli bir çiş yapma isteği duydum. Koridorun öteki ucundaki tuvalete koştum, kapının karşısındaki klozete eğildim. Bacaklarımın arasından yer karolarını görüyordum. Bütün gücümle itiyordum. El bombası gibi fışkırdı, sular kapıya kadar saçıldı. Cinsel organımdan sarkan kırmızımtrak kordonun ucunda sallanan küçük yüzücüyü gördüm. İçimde bunun olduğunu tahayyül etmemiştim. Odama kadar bununla yürümem gerekiyordu. Elime aldım -tuhaf bir ağırlığı vardı- ve bacaklarımın arasında kıstırarak koridorda ilerledim. Ben bir hayvandım.

O.'nun oda kapısı hafif aralıktı, içerden ışık sızıyordu, alçak sesle seslendim, "Tamam."

İkimiz de benim odamdayız. Bacaklarımın arasında cenin, yatağın üzerinde oturuyorum. Ne yapacağımızı bilemiyoruz. O.'ya kordonu kesmek gerektiğini söylüyorum. Makası eline alıyor, nereden kesileceğini bilemiyoruz, ama o kesiyor. Koca kafalı, minicik vücuda bakıyoruz, şeffaf göz kapaklarının altından gözler ma-

vi lekeler halinde. Oyuncak bir kızılderili bebeği gibi. Cinsel organına bakıyoruz. Sanki bir penis ucu görmüşüz gibi geliyor. Demek bunu üretmeyi becerebilmişim. O. tabureye oturuyor, ağlıyor. Sessizce ağlıyoruz. Adı olmayan bir sahne bu, aynı anda hem ölüm hem hayat. Bir kurban sahnesi.

Cenini ne yapacağımızı bilemiyoruz. O. boş bir peksimet torbası almak için odasına gidiyor ve içine koyuyorum. Elimde torbayla tuvalete kadar gidiyorum. Sanki içinde bir taş varmış gibi. Klozetin üstünde torbayı ters çeviriyorum. Sifonu çekiyorum.

Japonya'da, düşürülen ceninlere "mizuko" deniyor, suyun çocukları.

O gece hareketler öylesine, kendiliğinden gelişti. O anda yapılabilecek başka bir şey yoktu. Burjuva inançları ve idealiyle O. üç aylık bir ceninin kordonunu kesmeye hazırlıklı değildi. Şu anda, belki de hayatının bu bölümünü, bir anormallik, açıklanamaz bir kargaşa dönemi gibi hatırlıyordur. Belki de kürtajı kınıyordur. Ama küçük suratını ekşitmiş, gözyaşları içinde gözümün önüne gelen o, o gece orada, kızlar yurdunun 17 numaralı odasında, yanımda bir tek o vardı, kendiliğinden gelişen ebelik rolünde.

Kan kaybediyordum. İlk başta kafayı takmamıştım, her şey bitti sanıyordum. Kısa aralıklarla kesik kordon çıkıyordu. Kıpırdamadan yatağa uzanmıştım, O. bana havlu veriyor, havlular anında loçka gibi kana batıyordu. Olaya doktor karıştırmak istemiyordum, şu ana kadar onlarsız da pekâlâ işin içinden sıyrılmıştım. Ayağa kalkmak istedim, gözümün önünde yıldızlar uçuştu, kan kaybından ölüyorum diye düşündüm. Hemen bir doktor çağırmak gerek diye O.'ya bağırdım. Aşağı inip, kapıcının kapısını çaldı, cevap vermiyordu. Sonra birtakım sesler geldi. Çok fazla kan kaybettiğimden eminim.

Nöbetçi doktorun sahneye girmesiyle gecenin ikinci bölümü başlıyor. Hayat ve ölümün saf deneyiminden, teşhir ve yargılamaya dönüştü sahne.

Yatağıma oturup çenemi kavradı: "Niçin yaptın bunu, ha niçin? Nasıl yaptın, cevap ver!" Kıvılcımlar saçan gözlerini bana dikmişti. Beni ölüme terk etmemesi için ona yalvarıyordum. "Bana bak, gözlerimin içine bak! Bir daha asla yapmayacağına yemin et! Asla!" Deli deli bakışları yüzünden, eğer yemin etmezsem, beni ölüme terk edebileceğini düşündüm. Reçete koçanını çıkardı, "Hôtel-Dieu'ye gideceksin." Bir kliniğe gitmeyi tercih ettiğimi söyledim. Katı ve kesin bir şekilde "Hôtel-Dieu'ye" diye tekrarladı, benim gibi kızların gidebileceği tek yerin hastane olduğunu ima edi-

yordu. Vizite ücretini ödememi istedi. Kalkamıyordum, çalışma masamın çekmecesini açtı, cüzdanımdan parayı aldı.

(Kâğıtlarımın arasında, bu sahnenin birkaç ay önce yazılmış halini buldum. Aynı kelimeleri kullanmış oluğumu fark ediyorum "beni ölüme terk edebilirdi" gibi. Ne zaman tuvalette düşük yaptığım anı düşünsem aklıma gelen hep aynı benzetmeler, bir topun ya da el bombasının fırlaması, tıkacı fışkıran bir fıçı. Olanları başka kelimelerle anlatmanın imkânsızlığı, geçmiş gerçekliğe ve başka bütün görüntüleri dışlayan tek bir görüntüye bu denli kesin tutunma, bana olayı *gerçekten de öyle* yaşadığımın kanıtıymış gibi geliyor.)

Odamdan aşağı beni sedyeyle indirdiler. Her şey bulanıktı, gözlüklerim yoktu. Antibiyotikler, gecenin ilk bölümündeki soğukkanlılık hiçbir şeye yaramamıştı demek ki, final hastanede olacaktı. Kanamaya kadar iyi idare ettiğimi düşündüm. Nerede hata olduğunu arıyordum, hiç kuşkusuz kesilmemesi gereken kordonla başlıyordu hata. Artık hiçbir şeye hakim değildim.

(Bu kitap bittiğinde de aynı şeyin olacağını hissediyorum. Azmim, gayretim, kimse bu konuda yazdığımı bilmediğine göre bütün bu gizli, hatta kaçak çalışma, hepsi bir çırpıda yokoluverecek. Tıpkı, vaktiyle Hôtel-

Dieu'de teşhir edilen vücudum gibi teşhir edilecek olan metnim üzerinde en ufak bir iktidarım kalmayacak.)

İnsanların gelip gittiği bir holde, asansörün karşısında tekerlekli bir yatağa koydular beni. Bir türlü götürülme sırası bana gelmiyordu. Yanında, muhtemelen annesi olan bir kadınla, karnı burnunda bir kız geldi. Kız doğurmak üzere olduğunu söyledi. Hemşire onu paylayarak lafı ağzına tıkadı, daha günü gelmemişti. Kız orada kalmak istiyordu, aralarında bir kavga çıktı, sonra da yanındaki kadınla gitti. Hemşire omuz silkiyordu, "on beş gündür başımıza belâ oldu bu!" Kocası olmayan, yirmi yaşında bir kız olduğunu öğrendim. Çocuğu tutmuş, düşürmemişti, ama benden daha iyi muamele görmüyordu. Kürtaj yaptıran kızla, Rouen'ın yoksul mahallelerinden bekâr anne aynı kefeye konuyordu. Belki de o benden daha fazla aşağılanıyordu.

Ameliyathanede, çiğ ve keskin bir ışığın altında, kanlı bacaklarım yukarıda, bacak koyma yerinde, çıplak vaziyette yatıyordum. Bana niçin bir operasyon yapılması gerektiğini anlayamıyordum, karnımdan çıkarılacak bir şey kalmamıştı ki. Bana ne yapacağını söylemesi için genç cerraha yalvardım. Açık bacaklarımın arasında dikilip uludu: "Musluk tamircisi değilim ben!" Anestezinin etkisiyle kendimden geçmeden önce duyduğum son sözlerdi bunlar.

("Musluk tamircisi değilim ben!" İnsanların düşünmeden ağızlarından çıkan çok sıradan cümleler, bu olayın sınırlarını çizen bütün diğer cümleler gibi, bu cümle de hâlâ içimde patlıyor. Ne tekrar tekrar işitmem, ne de sosyopolitik bir yorum bunun şiddetini hafifletebilir: "Bunu beklemiyordum." Bazen bir an, lastik eldivenli, beyaz gömlekli bir adamın, "musluk tamircisi değilim ben!" diye böğürerek, pestilimi çıkarıncaya kadar beni dövdüğünü görüyorum sanki. Belki de o zamanlar bütün Fransa'yı gülmekten kırıp geçiren Fernand Reynaud'nun bir skecinden esinlendiği bu cümle, benim için dünyayı hiyerarşi düzenine göre sınıflamaya, doktorlarla işçileri ve kürtaj yaptıran kadınları, egemenlerle ezilenleri sanki sopalayarak birbirinden ayırmaya devam ediyor.)

Uyandım, geceydi. Bir kadının içeri girdiğini ve susmam için bağırdığını işittim. Ona "yumurtalıklarımı mı aldılar" diye sordum. Kaba bir şekilde beni yatıştırdı: sadece "kürete" edilmiştim. Üstümde bir hastane gömleği, bir odada tek başımaydım. Bebek ağlamaları geliyordu kulağıma. Karnım yumuşayıp yamru yumru olmuş bir leğendi.

Canlı ve gizli cinsel organıyla, değişmeden -daha canlı ve daha da gizli hale gelen- içine erkeğinkini alan o cinsel organıyla, ergenlik çağından beri benim olan

vücudu geceleyin kaybettiğimi anladım. Teşhir edilmiş, dört bir yanından çekiştirilmiş bir cinsel organım; kazınmış, dışarı açılmış bir karnım vardı. Anneminkine benzeyen bir vücut.

Yatağın ayakucuna asılmış kâğıda baktım. Üzerinde "uterus gravidarum" yazıyordu. Bu "gravidarum" sözcüğünü ilk defa okuyordum, kulağa hiç hoş gelmiyordu. Sonra, Latince sözcüğü *-gravidus*, ağır- hatırlayınca anlamını kavradım. Artık hamile olmadığım halde niçin böyle yazıldığını anlayamıyordum. Demek ki başımdan geçeni söylemek istemiyorlardı.

Öğlenleyin, üstünde kemikler yüzen, bol damarlı bir tabak dolusu lahananın üzerine konmuş haşlanmış et bıraktılar yanı başıma. Elimi bile süremedim. Sanki yemem için plasentamı veriyorlarmış hissine kapılmıştım.

Koridorda büyük bir kargaşa vardı; yemek arabasının geçişinden kaynaklanıyordu büyük ihtimalle. Düzenli aralıklarla bir kadın sesi ortalığa doğru bağırıyordu: "Emziren X hanıma ya da Y'ye süt!", bir ayrıcalık gibi.

Geçen geceki stajyer doktor geldi. Odanın bir ucunda durdu, rahatsız olmuş bir hali vardı. Ameliyathane-

de bana kötü muamele yaptığı için utanç duyduğunu sandım. Onun için üzüldüm. Yanılmışım. Tek utanç duyduğu şey -çünkü benim hakkımda bir şey bilmiyordu- bir edebiyat fakültesi öğrencisine, konfeksiyon işçisi ya da Monoprix mağazası tezgâhtarı muamelesi yapmış olmasıydı; aynen o akşam daha sonra keşfedeceğim gibi.

Epey bir süredir bütün ışıklar sönüktü. Kır saçlı bir kadın olan nöbetçi hemşire odama girdi, sessizce yatağımın başucuna yaklaştı. Gece lambasının loş ışığında, iyiliksever halini görebiliyordum. Azarlayan bir ses tonuyla fısıldadı: "Geçen gece, niçin doktor beye onun gibi olduğunuzu söylemediniz?" Birkaç dakikalık bir tereddütten sonra, "onun dünyasından" demek istediğini anladım. Doktor, öğrenci olduğumu, ta kürete etme işlemi bittikten sonra, hiç şüphesiz Mediko Sosyal kartımdan öğrenmişti. Hemşire, sanki kendisi de benim tavrıma kızıp gücenmiş gibi, stajyer öğrencinin şaşkınlık ve öfkesini taklit ediyordu, "peki ama, niçin bana söylemedi, niçin!" Kadının haklı olduğunu ve doktorun haşin davranışının nedeninin benim hatam olduğunu düşünmem gerekiyordu: çünkü karşısında kim olduğunu bilmiyordu ki.

Yanımdan ayrılırken, yaptığım düşüğü ima ederek, "böyle çok daha rahatsınız ha!" diye konuyu içtenlikle sonuca bağladı. Hôtel-Dieu'de duyduğum tek teselli edici sözler bunlar oldu, bunu kadınlararası bir sırdaşlıktan ziyade, "yukardakiler"in kendilerini yasaların

üstünde tutma hakkını "küçük insanlar"ın kabullenmesine bağladım.

('64 yılında, 20 Ocak'ı 21'ine bağlayan o gece nöbetçi olan bu stajyer doktorun adını bilseydim ve de hatırlasaydım, burada yazmaktan kendimi alamazdım. Ama, tutumunun genel bir tavrın örneği olduğu düşünüldüğünde, bu gereksiz ve adil olmayan bir intikam olurdu.)

Göğüslerim şişmeye ve canımı acıtmaya başladı. Sütün geldiğini söylediler. Vücudumun üç aylık ölü bir cenin için süt üretebileceğini tahayyül etmemiştim. Doğa yoklukta da makine gibi çalışmaya devam ediyordu. Vücudumun üst kısmını kumaştan bir bandajla sıkı sıkıya kundaklar gibi sardılar. Kumaşın her katı, sanki memelerimi içeri doğru itecekmiş gibi göğüslerimi daha da yassılaştırıyordu. Göğüslerimin bir daha asla dikleşmeyeceğini düşündüm. Bir hasta bakıcı başucu masasının üstüne bir maşrapa bitki çayı bıraktı, "bunu içtiğiniz zaman göğüslerinizde ağrı mağrı kalmaz!"

Hep beraber beni görmeye gelen T.'ye, L.B. ve J.B.'ye kanamayı ve Hôtel-Dieu'de, bakımımı nasıl ce-

za verir gibi üstlendiklerini anlattım. Dinlemesi onların hoşuna giden, alaycı, şakacı bir üslup; daha sonra bir türlü unutamadığım ayrıntıların hiçbiri yoktu o konuşmada. L.B.'yle ben neşeyle kürtajlarımızın karşılaştırmasını yapıyorduk. J.B. sokağın köşesindeki bakkal kadının bir kürtaj yaptırmak için Paris'e gitmeye değmeyeceğini, mahallede üç yüz franka bu işi yapan bir kadın olduğunu söylediğini anlatıyordu. Böylece yüz frank tasarruf yapabileceğim şakasını yapıyorduk. Şimdi artık, yasanın çiğnenmesine engel olamamış her şeye, bütün o aşağılanma ve korkulara gülebiliyorduk.

Hôtel-Dieu'de geçirdiğim beş gün boyunca herhangi bir şey okuduğumu hatırlamıyorum. Transistörlü radyolar yasaktı. Üç aydır ilk defa, beklediğim bir şey yoktu. Uzanmış yatıyordum, pencereden, hastanenin bir başka bölümünün damını görüyordum.

Ara ara bebekler ağlıyordu. Benim odamda beşik yoktu, ama ben de yavrulamıştım. Yandaki odadaki kadınlardan farklı hissetmiyordum kendimi. Bu yokluk yüzünden onlardan daha fazla şey biliyormuşum gibi geliyordu hatta. Üniversite yurdunun tuvaletinde, aynı anda hem bir hayat hem de bir ölüm doğurmuştum. Hayatımda ilk defa, kendimi üstünden kuşakların geçtiği bir kadınlar zincirinin parçası hissettim. Kı-

şın gri günleriydi. Dünyanın ortasında ışığın içinde yüzüyordum.

25 Ocak Cumartesi günü Hôtel-Dieu'den ayrıldım. L.B. ve J.B. formaliteleri üstlenip beni arabayla gara bıraktılar. Garın yanındaki postaneden her şeyin bittiğini söylemek için doktor N.'yi aradım. Penisiline tekrar başlamamı söyledi - hastanede bana hiçbir ilaç vermemişlerdi. Annemlerin yanına döndüm, derhal yatağa uzanmak için grip olduğum bahanesini uydurdum. Bütün aileye bakan doktor V.'yi çağırmalarını söyledim. Doktor N. ona kürtaj yaptırdığımı haber verecekti, o da gelip beni gizlice muayene edecek ve penisilin yazacaktı.

Annem uzaklaşır uzaklaşmaz, doktor V. heyecanlı heyecanlı fısıldayarak bu işi kimin yaptığını öğrenmek istedi. Sırıta sırıta, "niçin Paris'e gittiniz ki, oturduğunuz sokakta ana var (söylediği ismi tanımıyordum) o bu işi çok iyi yapıyor!" Şimdi artık ihtiyacım yoktu ya, dört bir yandan "şarlatan melekler" ortaya çıkıyordu. Ama kesinlikle eminim, sağa oy veren, pazar günleri ayinde ön sırayı kimselere kaptırmayan doktor V. daha önce ihtiyacım olan adresi bana ancak sonra verebilirdi. Yatağımın kenarına otur-

muş, bu "mütevazı çevrenin" belki de kendi dünyasına geçebilecek çalışkan öğrencisine her zaman yaptığı gibi bedavadan sırdaşlık göstermenin keyfini çıkarıyordu.

Hastaneden sonra annemlerin yanında kaldığım günlere ait tek bir anım var. Yan yatıp yatağıma uzanmışım, pencere açık, 10-18 yayınlarının çıkardığı Gérard de Nerval'in *Şiirler*'ini okuyorum. Güneşe doğru uzanan siyah naylon çoraplı bacaklarıma bakıyorum, başka bir kadına aitler.

Rouen'a döndüm. Güneşli ve soğuk bir şubat ayıydı. Sanki aynı dünyaya geri dönmüşüm gibi değildi. Gelip geçenlerin yüzleri, otomobiller, yemekhanedeki masaların üstündeki tepsiler, gördüğüm her şey anlamlarının dışına taşıyormuş gibi geliyordu. Ama, yine tam da bu aşırılık nedeniyle, tek birini bile kavrayamıyordum. Bir tarafta, çok fazla anlam taşıyan varlıklar ve şeyler, öte tarafta hiçbir anlam taşımayan sözler ve kelimeler vardı. Dilin ötesinde, gecenin bölmediği, ateşli hastalardaki o sayrılı saf bilinç halindeydim. Uyanık olduğumdan emin, çok hafif bir uyku uyuyordum. Jules Verne'in bir romanındaki, astronotları takip etmeye devam eden o etere konmuş köpek cesedi gibi, gözü-

mün önünde küçük beyaz bir yüzücü dalgalanıp duruyordu.

Aralığın ortasından beri bir kenara bıraktığım tezim hakkında çalışmak için kütüphaneye gidiyordum. Okumak çok zamanımı alıyordu, sanki zor bir şifreyi çözüyor gibiydim. Tez konum, "Gerçeküstücülükte Kadın", karşımda ışıklı bir yumak olarak duruyor, ama bu bu görüntü bütününü fikirler halinde ayrıştırmayı, bir hayal görüntüsü şeklinde algıladığım bu şeyi başı sonu olan bir söylem halinde ifade etmeyi beceremiyordum. Zihnimdeki görüntü, sınırları olmayan, ama buna karşılık gerçekliği su götürmeyen, hatta etraflarında şişko hademe dolanırken kartotekste kaynak arayan kızlarınkinden, kitaplara gömülmüş öğrencilerinkinden daha gerçekti. Sözcükleri olmayan bir zekânın sarhoşu olmuştum.

Odamda Bach'ın *St. Johannes Passion*'unu dinliyordum. İsa'nın çektiği çileleri, Almanca olarak anlatan havarinin münzevî sesi yükseldiğinde, sanki ekim ayından ocağa kadar yaşadıklarım yabancı bir dilde anlatılıyormuş hissine kapılıyordum. Sonra, sıra koroya geliyordu. *Wohin! Wohin!* Uçsuz bucaksız bir ufuk açılıyordu, Cardinet Geçidi'ndeki mutfak, sonda ve kan dünyanın acılarında ve ezeli ölümde eriyip gidiyordu. Kendimi kurtulmuş hissediyordum.

Vücudumda 20 Ocak'ı 21'e bağlayan gecenin, sanki kutsal bir şeymiş gibi sırrıyla sokaklarda yürüyordum. Dehşetin mi, güzelliğin mi ucuna gittiğimi bilmiyordum. Gurur duyuyordum. Hiç şüphesiz yalnız gemiciler, uyuşturucu müptelaları ve hırsızlarla aynı gururu, ötekilerin asla gitmeyi göze alamayacakları yere kadar gidenlerin gururunu duyuyordum. Bana bu anlatıyı yazdıran da hiç kuşkusuz, bu gururdaki bir şey.

Bir akşam, O. beni bir partiye götürdü. Yeraltındaki kulübün en dip köşesine oturdum, başka herkesin nasıl olup da keyif aldığına şaşırarak dans edenleri seyrediyordum; aralarında, üstünde o kış moda olan beyaz yünlü triko elbisesiyle, Annie L.'nin ne kadar keyif aldığını bugün hâlâ bana hatırlatan ışıl ışıl yüzünü görüyordum. Anlamı bana yabancı bir ritüelin fazladan çağrılmış davetlisiydim.

Bir akşamüstü, Gérard H. adında bir tıp öğrencisinin peşine takılıp, Bouquet Sokağı'ndaki odasına gittim. Kazağımı ve sutyenimi çıkardı, küçük ve pörsümüş memelerimi görüyordum -iki hafta önce sütle doluydular. Ona durumdan, bayan P.-R.'den bahsetmek isterdim. O çocuğa hiç arzu duymadım. Oturup annesinin onun için yaptığı keklerden yedik sadece.

Bir başka akşamüstü, bir rahibe kürtaj yaptırdığımı söylemek için, Marne Bulvarı'nın yakınındaki Saint-Patrice Kilisesi'ne girdim. Derhal hata yaptığımı fark ettim. Ben kendimi ışığın, aydınlığın içinde hissediyordum, onun gözündeyse, suç işlemiştim. Çıkarken, benim için dinin miyadının dolduğunu anladım.

Daha sonra, mart ayında, jinekoloğa ilk gittiğim gün, otobüse kadar benimle gelen öğrenciye, Jacques S.'ye rastladım kütüphanede. Tezimin ne durumda olduğunu sordu. Beraber salondan dışarı çıktık. Her zaman yaptığı gibi konuşurken etrafımda dönüp duruyordu. Chrétien de Troyes üzerine hazırladığı tezini mayıs ayında teslim edecekmiş, benim daha yeni yeni çalışmaya başlıyor olmama şaşkınlık gösterdi. Lafı dolandıra dolandıra, başımdan bir kürtaj geçtiğini anlamasını sağladım. İşçilerden, başka bir dünyaya aitlermiş gibi ya da kibirle söz eden bu fabrika yöneticisinin oğluna meydan okumak için belki de sınıfsal bir nefretle yaptım bunu. Sözlerimin anlamını kavradığında, görülmeyen bir sahne tarafından şaşkınlıktan donup kalmış bir halde, faltaşı gibi açılmış gözleri üstüme dikili, anılarımdaki erkeklerde hep karşıma çıkan bir büyülenmenin kurbanı olarak kıpırdanmayı kesti.[4]

---

4 Aynı şeyle John Irving'in *The Cider House Rules* romanında karşılaşınca hemen tanıdım. Bir kahramanın maskesi altında, Irving korkunç yasadışı kürtajlarda ölen kadınları seyrediyor, sonra örnek bir klinikte onlara usulünce kürtaj yapıyor ya da kadınların doğumdan sonra terk ettikleri çocukları yetiştiriyor.

Adeta kendinden geçmiş bir şekilde tekrarlayıp duruyordu, "Şapka, dostum! Bravo! bravo!"

Bir kez daha doktor N.'ye gittim. Titiz bir muayeneden sonra, tatmin olmuş ve övgü dolu bir tonla, gülümseyerek, bu işten "iyi sıyrıldığımı" söyledi. Farkında olmadan, o da maruz kaldığım şiddeti bireysel bir zafere dönüştürmeye kışkırtıyordu beni. Doğum kontrol aracı olarak vajinanın içine yerleştirilen bir diyafram ve iki tüp sperm öldürücü jel verdi bana.

Sondayı bayan P.-R.'ye göndermedim. Ücretten düşebileceğini düşündüm. Bir gün annemlerden arabayı ödünç aldım ve ormana gidip yolun kenarına attım. Daha sonra, bu hareketimden pişmanlık duydum.

Normal denen dünyaya ne zaman geri döndüğümü bilmiyorum. Normal, muğlak bir sıfat, ama herkes ne anlama geldiğini anlıyor, yani pırıl pırıl ışıldayan bir lavabonun ya da bir trendeki yolcuların başlarının bir soru ya da ıstırap olmaktan çıktığı dünya. Tezimi yazmaya başladım. Kürtaj parasını ufak ufak ödemek için akşamları çocuk bakıcılığı yapıp, bir kardiyoloğun te-

lefonlarına baktım. Audrey Hepburn ve Cary Grant'ın oynadığı *Charade* ve Jeanne Moreau'yla Belmondo'nun oynadığı *Peau de Banane*'ı seyretmek için sinemaya gittim; bende hiçbir iz bırakmayan filmler. Uzun saçlarımı kestirdim, gözlüklerimi bırakıp, takması bana vajinaya diyaframı yerleştirmek kadar zor ve tehlikeli gelen lensler kullanmaya başladım.

Bir daha asla bayan P.-R.'yi görmedim, asla onu düşünmeyi bırakmadım. Farkında olmadan bu tamahkâr kadın -ama evi yoksuldu- beni annemden söküp kopardı ve dünyaya fırlattı. Bu kitabı ona ithaf etmeliyim.

Yıllar boyunca 20 Ocak'ı 21'ine bağlayan gece benim için bir yıldönümü oldu.

Çocuk sahibi olmayı arzu etmek için o tecrübeyi ve fedakârlığı yaşamış olmam gerektiğini bugün biliyorum: Vücudumun içinde üremenin bu şiddetini kabul etmek ve sırası geldiğinde benim de yeni kuşakların geçtiği bir yer olabilmem için.

Bana yaşamın ve ölümün, zamanın, ahlâkın ve yasağın, yasaların eksiksiz bir tecrübesi olarak gözüken,

vücudun bir ucundan öteki ucuna yaşanmış bir tecrübeyi sözcüklere dökme işini bitirdim.

Bu olaya dair, tek suçluluk duygusunu, başıma gelmiş olup da hiçbir şey yapmamanın suçluluğunu sildim. İsraf edilmiş bir bağış gibi. Çünkü, yaşadığım şey için bulabileceğim bütün toplumsal ve psikolojik nedenlerin ötesinde biri var ki, ondan kesinlikle eminim: bu şeyler açıklamam, ifşa etmem için başıma geldi. Belki de hayatımın hakiki amacı şundan ibarettir: vücudum, duygularım ve düşüncelerim yazıya, yani kavranabilir ve genel bir şeye dönüşsün, varoluşum başkalarının kafasında ve yaşamlarında tamamen erisin.

Bu akşamüstü, XVII. bölgedeki Cardinet Geçidi'ne tekrar gittim. Elime bir Paris planı alıp güzergâhımı saptamıştım. Bayan P.-R.'nin evine gitme vaktinin gelmesini beklediğim kafeyi ve içinde uzun süre oturduğum Saint-Charles-Borromée Kilisesi'ni bulmak istiyorum. Planda sadece Saint-Charles-de-Monceau gözüküyordu. Belki de aynı kilise olup da adının değişmiş olabileceğini düşündüm. Malesherbes İstasyonu'nda indim ve Tocqueville Sokağı'na kadar yürüdüm. Saat dört sularıydı, ışıl ışıl bir güneş vardı ve hava çok soğuktu. Cardinet Geçidi'nin girişine yeni bir tabela asılmıştı. Kararmış ve okunmayan eski tabela hâlâ üstte duruyordu. Sokak boştu. Binalardan birinin cephesinde, giriş katında koca bir pankart vardı: "Nazi kamplarından ve Seine-et-Oise Bölgesi Toplama Kampından Hayatta Kalanlar Derneği." Onu daha önce görüp görmediğimi hatırlamıyorum.

Bayan P.-R.'nin oturduğu numaraya geldim. Kapanın önünde durdum, dijital şifreli bir kilitle kilitlenmişti. Yolun ortasından, duvarların arasındaki ışıklı yarığa bakarak sokakta ilerlemeye devam ettim. Ne bir kimseyle karşılaştım ne de bir araba geçti. Hiçbir şey hissetmeden bir rolün hareketlerini yerine getiriyormuşum izlenimine kapıldım.

Cardinet Geçidi'nin sonunda, sağa döndüm ve kiliseyi aradım. Saint-Charles-de-Monceau'ydu, Borromée değil. İçerde azize Rita'nın bir heykeli vardı, o gün ona mum yakmış olabileceğimi düşündüm, çünkü "umutsuz davaların" azizesi olduğu söylenir. Tekrar Tocqueville Sokağı'na saptım. Çay içerek randevu saatinin gelmesini beklediğim kafenin hangisi olduğunu soruyordum kendi kendime. Dışardan bakınca, hiçbiri en ufak bir şey hatırlatmıyordu, ama bayan P.-R.'ye gitmek üzere yola çıkmadan hemen önce kullandığım, bodrum katındaki, tuvaleti görsem, tanıyacağımdan emindim.

Brazza'ya girdim. Sıcak çikolata söyledim ve sınav kâğıtlarını çıkardım, ama tek bir satır bile okumadım. İçimden sürekli, "gidip tuvalete bakmam lazım" diye geçiriyordum. Genç bir çift masanın üzerinden eğilerek öpüşüyordu. Sonunda, yerimden kalktım ve barmene tuvaletin yerini sordum. Salonun dibindeki kapıyı gösterdi. Kapı doğrudan doğruya, üstünde bir ay-

na olan lavabonun olduğu bölüme açılıyordu, sağda bir kapı daha vardı, tuvaletinki. Alaturka bir tuvaletti. Otuz beş yıl önceki kafeninkinin de böyle olup olmadığını hatırlamadım. Bütün umumî tuvaletler böyle olduğu için o devirde dikkatimi çekecek bir ayrıntı değildi: iki yanında ayak koyup çömelecek yerler bulunan çimentonun ortasında bir delik.

Malesherbes İstasyonu'nda, Cardinet Geçidi'ne başıma bir şey geleceği inancıyla döndüğüm düşüncesi geçti aklımdan.

Şubat-Ekim 1999

“Yıllardan beri, hayatımın bu olayının etrafında dolanıp duruyorum. Bir romanda bir kürtaj hikâyesi okumak, tıpkı sanki sözcükler anında şiddetli duygulara dönüşüyormuş gibi beni imgeleri ve düşünceleri olmayan bir heyecana sürüklüyor.

(...) Devam edip etmeyeceğimden emin olmaksızın, bu hikâyeye başlayalı bir hafta oluyor. Sadece bu konuda yazma arzumu doğrulamak istiyordum. İki yıldan beri üzerinde çalıştığım kitabı yazmaya her koyuluşumda, sürekli olarak beni saran bir arzu bu. Bunu düşünmeme engel olamadan direniyordum. Buna kendimi teslim etmek bana korkutucu geliyordu. Ama aynı zamanda, bu olay hakkında hiçbir şey yapmadan ölebileceğim de geçiyordu içimden. Eğer bir hata varsa, o da bu olurdu. Bir gece, rüyamda kürtajımla ilgili yazdığım bir kitabı elimde tuttuğumu gördüm, ama kitap hiçbir kitapçıda bulunmuyor, hiçbir katalogda adı geçmiyordu. Kapağın altında, iri harflerle TÜKENDİ yazıyordu. Bu rüyanın bu kitabı yazmam gerektiği a[illegible] yapmanın fuzuli olduğu anlamına[illegible]um.

İLETİŞİM 658
ÇAĞDAŞ DÜNYA EDEBİYATI 144

ISBN 975-470-[illegible]
9 789754 708[illegible]